

ISSN 0908-858X
Postbesørget blad

09106 ARC 209 000
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNI 5762 o 2/12 1

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

9. ÅRGANG NR.2, JUNI 2001

Monnet Marokko
Sangposter for Bogfinke og Gærdesmutte
Løkkeby Enge
Vildtplejestationen i Langeskov

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 630

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen
Tim Hesselballe Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Vindegade 102², 5000 Odense C, tlf. 65 90 86 44
e-mail: michael.mosebo.jensen@mail.tele.dk

Fra felten:

Martin Søgaard Nielsen, Haugstedsgade 12³th, 5000 Odense C, tlf. 66 19 29 51
I felten: 21 66 25 75. Ring straks, hvis du ser noget usædvanligt!

Internet:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup
Tlf. 62 27 20 26/23 34 86 36, e-mail:

Indsendelse af observationer: [e-mail: dof-fyn@post6.tele.dk](mailto:dof-fyn@post6.tele.dk)

[Telefonsvarer: 23 17 69 58](tel:23176958)

[Hjemmeside: http://home6.inet.tele.dk/dof-fyn/](http://home6.inet.tele.dk/dof-fyn/)

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Ungdomsudvalget:

Tim Hesselballe Hansen, Kanalvej 52, 5000 Odense C, tlf. 21 49 75 19

Indhold:

Formandens hjørne	3	Sangposter hos Bogfinker og	
Dagbogsblade fra Monnet	5	Gærdesmutter	36
Ungdomslejr på Langeland	17	Fra felten	40
Marokko	18	Turrapporter	45
Lækkeby enge	24	Små pip	55
Ekskursioner	27	Forårsankomster	57
Vildtplejestationen i Langeskov	28	Keldsnor Fuglestation	59
Mødereferater	34		

Tegninger: Kåre Gjaldbæk

Fotos: Poul V. Rasmussen, Michael Mosebo Jensen, Biofoto/ErikThomsen.

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Så er vi klar med årets andet nummer af Havrevimpen. Det skulle give lidt læsestof til sommerferien om den skulle byde på et par dage med indendørsvejr!

Ganske mange af vores læsere har benyttet sig af muligheden for at indbetale 50,00 kr. på det girokort, der lå i sidste nummer. Det takker vi for, og nu hvor emnet er oppe benytter vi anledningen til at oplyse om, at ubenyttede girokort endnu ikke "har overskredet sidste salgsdato", de skulle således stadig kunne benyttes uden fare for helbredet.

Vi ønsker alle en god sommer, forhåbentligt med tid til at kigge på en fugl eller to!

Formandens hjørne

Her kan formanden skrive hvad han vil – HURRA – ingen indblanding. Først tak til en tålmodig redaktør, uden ham intet blad, ingen medlemservice. Numre af Havrevimpen på op til 60 sider var en umulighed for blot 6 år siden. Medlemmerne værdsætter bladet, det viser de mange frivillige indbetalinger – TAK Søren!

Og nu lidt jagtdebat!

Har vi for meget jagt i Europa?! Ja!! Da jeg for få dage siden ved Arreskov Sø så en Sort Glente trække mod nord, kunne min gode ven Páske og jeg tydeligt se den ene fanger stritte fælt. Fuglen må lide – måske overlever den ikke. En jæger i Spanien eller Frankrig har såret fuglen, men med hvilket formål?

Sidste år ankom Rørhøgehannen ved Brændegård Sø ligeledes anskudt i højre hånd, fjerene strittede fælt, også denne arts træk går over Spanien og Frankrig. Hannen klarede sig ved søens righoldige spisekammer.

Sidste forår så Ole Scharff en Sort Stork ved Henne Strand i marts, begge vinger var ødelagt af skud. Af 5 Sorte Storke, fra reder i Polen, udstyret med satelitsendere blev de 3 skudt ned i Frankrig!! De to andre Sorte Storke kunne man følge på trækket ned over Gibraltar til det sydlige Afrika.

Også vores Rørhøge, storke, glenter og mange andre arter tager turen over Frankrig og Spanien. Jagttrykket i disse lande er ganske enkelt for stort. Kunne man holde sig til de jagtbare arter og respektere loven, ville Europas fuglefauna – og dermed også vores – være meget bedre med en meget rigere artsdiversitet til større glæde for os mennesker.

Der bør altid være plads til jagt, også i vores land. – Men 170.000 jægere er for mange i Danmark, også jagt på små 50 arter er helt uanstændigt. Jægerforbundet vil nu også have jagt på Hjejle, Bramgås og Knortegås, for nu er der for mange af disse arter! Til sammenligning har Holland med en befolkning, som er 3 gange så stor som den danske, 34.000 jægere og jagt på 5-6 arter.

Tiden må være inde til en tilpasning af den danske jagtlov. 20.000 jægere ville være passende i Danmark. Vi har med vores geografiske placering en stor international forpligtigelse overfor de meget store bestande af trækfugle, der bruger vort område til optankning under trækket. Vore jægere udøver et alt for stort jagttryk på vore nabolandes fuglebestande.

En radikal revision af jagtloven med færre jægere og færre jagtbare arter ville være passende. Det mener jeg! Hvad mener I?

(Redaktionen modtager gerne indlæg om dette emne).

Bulgariens Sortehavskyst

DOF Fyn tur til Bulgarien 16-29 september 2001.

DOF-Fyn turen bliver en almindelig chartertur til Sunny Beach med bus til rådighed hver dag.

Program:

1. uge: Områderne nord for Varna.

Durankulac - Sherbla - Cap Kaliakra m.v. Lokale ornitologer guider os her. Vi forventer spændende østlige fuglearter: Eleonorafalk, Hvidøjet And, Nonnestenpikker og måske Finch Stenpikker. Der er garanti for Stor Hornugle og Dværghejre.

2. uge: Områderne ved Burgas.

4 store søkomplekser kan nås på en dag med mindst 3000 fiskende pelikaner og alt i hejrer, spætter og terner.

3-4 dage omkring den 24/25 september koncentrerer vi os om rovfugletrækket ved fuglestationen nord for Burgas. Vi garanterer mindst 8000 Lille Skrigeørn. Sorte Storke, pelikaner, kærhøge og falke i store tal passerer dette sted.

Turens pris er i lejet 4500 - 6000 kr.

Tilmelding og yderligere oplysninger hos turlleder **Flemming Byskov**.
Telefon: 65 98 22 18

Dagbogsblade fra Monnet

Af Poul V. Rasmussen

Som lovet i sidste nummer af Havrevimpen, hvor man også kan finde et kort, bringer vi uddrag af Pouls dagbogsoptegnelser fra Monnet.

Lørdag den 13. januar 2001

De sidste dage med højt klart vejr og med frostgrader fik mig ud af start-hullerne. Det var tid for årets første optælling på Monnet. Men fredag endte i rimtåge, og metrologerne lovede samme vejr for lørdag morgen, så jeg tvivlede meget på, at det overhovedet blev muligt. Vækkeuret blev alligevel sat til 5.45. Et kig ud af vinduet, hvor stjernerne stod klare på himlen, fik mig dog til at tro på, at vejret trods alt var til fuglekiggeri.

Grejet blev pakket – kikkert, teleskop, notesbog, madpakke og kaffe – og selvfølgelig de obligatoriske, smurte rundstykker fra bageren.

Kort før halv otte passerede jeg leddet. Det var endnu mørkt. Kun lyset fra en næsten fuld måne gjorde det muligt at orientere sig. Et stykke inde – der hvor vejen først bliver over-svømmet, når det er højvande – lå isen brudt i stykker og reflekterede månelys, som var det små ædelstene.

Lidt længere fremme satte jeg mig og nød kaffe og rundstykker, da det endnu var for mørkt til at se på fugle. Det var vindstille og kun et par Sangsvaner og en opskræmt Hjejle gav lyd fra sig. Og dog – fra den lille gård-selsskov – Vårø Haver nord for Mon-

net – kunne de første kragefugle nu høres. De går til overnatning her. Efter en halv times tid, hvor lydstyrken gradvist stiger i takt med, at fuglene kommer ud af fjerene, letter hele flokken på én gang. Der er vel omkring 2500 individer. Omtrent lige dele Allike og Gråkrage.

Der er virkelig skruet op for decibellene på det tidspunkt. Nogle flyver mod vest, andre mod øst og en del går ud over Monnet – ud til øhavet. Blot 5-10 minutter senere er alt roligt igen.

Himlen mod øst er nu malet i de skønneste farver, og på havet kan de første ænder, gæs og svaner skimtes. Jeg går ud mod Langodde, den syd-østlige del af Monnet, som strækker sig i en lang tange over mod Rudkøbing.

Jeg går altid den samme rute på mine optællinger. Jeg har en ide om, at jo mere ensartet man bevæger sig på lokaliteten fra gang til gang, jo mere optimale bliver mine observationer.

Fuglene på havet mod øst bliver talt. Der er ca. 150 Sangsvaner, 42 Canadagæs, en enkelt Knortegås samt små flokke af Hvin- og Pibeand. De første Skærpibere er kommet på vingerne, og 5 Hjejler synes, jeg er kommet for nær og flyver længere ind

på strandengen. Endnu 14 Canadagæs flyver lavt hen over mig.

Kl. 8.37 kommer solen til syne. Den stiger nærmest op af siloen der oven ved Illebølle på Langeland.

Jeg vender teleskopet 180° for at tælle fuglene, der ligger syd for Monnet. Desværre har en morgenduelig hundefører (med løs hund!) tænkt sig at lufte sit kræ netop på det tidspunkt og lige ude ved kysten. Så midt i min koncentrerede tælling letter en stor del af ænderne, og jeg må starte forfra. Heldigvis lander de fleste kort efter på havet igen. Der er ca. 200 Pibeænder, ligeså mange Gråænder, godt 30 Toppede Skalleslugere og mindre flokke af Hvinænder. Der er allerede gået forår i Hvinænderne. Enkelte hanners vippen med hovedet fortæller, at der er amoriner i luften.

I kikkerten får jeg øje på endnu en person. Det er Erhardt, kan jeg se. Kun ham og jeg har stadig de gamle grå kowateleskoper. På vejen over til ham træder jeg en Dobbeltbekkasin op. Godt nok at bevæge sig igen, det er koldt på hænder og fødder at sidde stille for længe.

Vi følges ad ud til Knuden, livligt diskuterende om det er Skær- eller Engpibere, vi ser. Vi bliver enige om, at størstedelen er Skærpibere.

Erhardt har været så flink at tælle fuglene ved Søby Monnet, så jeg dovner den lidt og "tyvstjæler" hans tal. Her er lidt Sang- og Knopsvaner, Gravænder, Gråænder og 5 Spidsænder. Fra toppen af Knuden noteres to Store Regnsøver og en enkelt Mus-

våge viser sig. Erhardt tæller 348 Knopsvaner ved øerne mod nord og vest. På turen hjem fouragerer 11 Bjergirisker.

De store overraskelser blev det ikke til i dag, men en smuk morgen med flot vejr og masser af frisk luft fik vi da med hjem.

Søndag den 25. februar 2001

Netop hjemkommet fra skiferie i går lørdag havde jeg besluttet, at jeg ville på Monnet tidligt søndag. Vejret havde drillet februar igennem, og jeg havde endnu ikke nået nogen optælling i denne måned, så nu skulle det altså være. Men søndag morgen sad den lange bustur fra alpelandet stadig i kroppen, og jeg måtte erkende, at jeg var længere om at sove færdig i dag end først antaget.

Klokken lidt over halv tolv stod jeg ved leddet til Monnet. Med det høje kølige vejr måtte jeg simpelthen her ud. Jeg må dog her indskyde, at min teori om at Monnet skal opleves i morgen- og formiddagstimerne holder, for her var som blæst for fugle. Men lad det følgende alligevel fortælle om dagens oplevelser.

Den første levende skabning, jeg så på min vej, var en Hare. Den trykker sig længe, inden min tilstedeværelse alligevel bliver for meget.

Lidt ude af Langodde gør jeg holdt og får talt de få Gråænder og Knopsvaner, der ligger mod øst. Små flokke af Gravænder og 3 Mørkbugede Knortegæs bevæger sig rundt længere ude på odden, og 3 Store Skalle-

slugerhanner kan kun netop ses, da de ligger helt inde ved brinken af kysten.

Et lille uheld på skiferien, som hurtigt skal forbigås, gør mig knapt så mobil. Jeg må derfor undgå de brede render, som kræver en større atletisk kunnen, og ty til de mere farbare områder. Men det er lettere sagt end gjort – for Monnet er nemlig en smule trolddomsbefængt. Efter så mange år herude burde jeg kende hver en sten og afkrog – men fra den ene gang til den anden er det som om landskabet er forandret. Der, hvor man sidste gang kunne gå i almindelige støvler, kræver det nu waders for at komme tørskoet videre.... ja og måske næste gang, jeg kommer her, kan stedet forceres i laksko. Ikke sært at man i forudums tid behæftede sådanne steder med underjordiske folk og deslige væsner.

Tilbage til virkeligheden. Lyden af Strandskade vækker mig af dagdrømmeriet, for endelig er den her. I lang tid har der været set Strandskade på andre lokaliteter. Ja selv på Thurø Rev, på den der lille "fattigmandsø" øst for Tåsinge, er der set mindre flokke. Men hurra!!... nu er den altså her og trods kulden gi'r det en fornemmelse af, at foråret ikke er så langt væk endda. Lidt pibere, en Engpiber og 4 Skærpibere flyver op på min vej ud til spidsen af Langodde. Godt halvvejs tilbage mod skydebånen ser jeg 4-6 lærker. Adfærden minder om Bjerglærkens, tillidsfulde og aktivt fouragerende i det lave græs og uden større notits af din tilstede-

værelse. Men desværre.... teleskopet fortæller, at det er Sanglærker. Helt ude ved Knuden finder jeg igen en flok, her er dog hele 15. Skuffelsen over at det ikke var Bjerglærker fortager sig helt, da kaffen bliver underholdt af den skønneste lærkesang.

Fra Knuden bliver det mest overskuelige ved Søby Monnet talt. Her er godt 100 Gråænder, halvt så mange Gravænder og dagens eneste Sangsvaner, i alt 2. Kun 6 Pibeænder, men til gengæld 16 Strandskader, som fortæller, at de må mene det alvorligt med deres tilstedeværelse.. Pudsigt nok, at man kan begejstres over så lille en flok Strandskader, når Monnet måske har en af amtets største ynglebestande af denne fugl. Men der er altid noget ved at se en art første gang et år.

Næsten i højde med mig selv musser en Tårnfalk lidt ude over engen, og her fra Knuden ser jeg også en flok Store Regnsøver trække væk fra Monnet ind over markerne. Tankevækkende at så mange har overvintret her på Tåsinge i år....er der noget om det med klimaforandringer, kan man næsten ikke lade være med at spørge sig selv?

På nær 5 Grågæs byder turen ikke på det store hjemover. Og dog – for kun få hundrede meter før jeg forlader Monnet, flyver 2 Viber lavt hen over mig. De siger selvfølgelig intet så tidligt på året, men lyden af dem hænger et sted inde i øret og vækker længslen efter forår.

Jeg går aldrig ud af leddet uden at vende mig om og inden i mig selv sige tak for i dag. Det gør jeg også denne gang og bliver belønnet med en Misteldrossel, som bevæger sig rundt i hegnet mod nordvest. Dejlig finale.

Lørdag den 17. marts 2001

Marts har det med at byde på spændende fugleoverraskelser. Den forgangne uge har forundt os mildt og forårsagtigt vejr, og trækfuglene har ikke ladet vente på sig. De første Hvide Vipstjerter, Store Præstekraver og enkelte Klyder er set flere steder på Fyn....Så mon ikke Monnet har lidt godt at byde på i dag.

Det er koldt her til morgen, minus 3-4°. Kort før klokken 6 er jeg på Monnet – og jeg glæder mig over, at jeg tog rigeligt med tøj på. Lige nu er der ikke meget, der får én til at tænke på forår. En syngende Sangdrossel i hegnet gi'r dog fornyet tro på, at det er lige om hjørnet. Ved den lille rende lidt fremme ad vejen går jeg sydøst over. Det er tit her, bekkasinerne gemmer sig. Men ikke i dag og jeg må rende hele vejen tilbage....det er højvandet og ikke muligt at komme over de brede render herude.

Der er så småt gang i Sanglærkerne, men endnu er her rimeligt stille. Først da jeg er halvt ude mod Langgodde, er det lyst nok til at tælle fuglene på havet ud for Vårø's lille havn. Det skal gå rimeligt stærkt, for når solen først er oppe, gør modlyset det svært at bestemme fuglene. Her er som sædvanligt en del svaner og æn-

der – mest spændende er 2 Spidsænder, men ellers intet sindsoprivende. En lille flok Strandskader står og putter sig i vandkanten. Længst ude på odden står en mindre flok Hjejler og fanger de første solstråler. Enkelte af dem er ved at få farve i fjerdragten. Mit øre fanger stemmerne fra 2 Store Præstekraver, og jeg glæder mig over, at de nu også er kommet til Monnet. Jeg går ikke helt ud til den sydligste spids i dag. Med teleskopet har jeg allerede overblik over, hvad der er derude, og jeg vil nødigt skræmme den lille flok Hjejler væk. De skal nemlig nydes til morgenkaffen. Mens morgenkaffen drikkes, tæller jeg, hvad der ligger på havet vest for Langgodde. Det er mest andefugle og svaner, jeg ser her på de lavvandede områder. Pibeænder, Gråænder, Gravænder og Knopsvaner er de dominerende her, dog ligger der 3 Mørkbugede Knortegæs, lidt Toppede Skalleslugere samt 2 store af sammen slags. På den brede del af engen nord for mig står Strandskader og Viber spredt. Luften henover er nu fyldt med Sanglærker og Engpibere samt en flok Stære på mindst 300. Der er hele 3 Tårnfalke musende herude i dag.

Netop som jeg har rejst mig for at pakke min rygsæk, ser jeg en meget lys fugl 20-30 meter fra mig. Det viser sig at være en Snespurv. Ja...faktisk er der tre, da den følges med to mørkere hunner, som jeg ikke først fik øje på. Yes, yes.... det var vist årets første og vel også sidste af

slagsen! Mens jeg fumler med teleskopet, ser jeg ud af øjenkrogen en anden fugl flyve op. En lille vadefugl, helt sikkert en bekkasin. Tavst flyvende lavt henover jorden med sit rimeligt korte næb....årets første Enkeltbekkasin.

Et par Store Præstekraver følger mig langs kysten over til Knuden. En enlig Almindelig Ryle, stadig i vinterdragt, står i tangopskyllet uden at gide flytte sig, selv om jeg kommer tæt forbi. Mon det er en af Monnets ynglefugle? Den genkender mig måske.

Dagens eneste Skærpiber ser jeg også, men ellers intet nævneværdigt. Næsten helt ude ved Knuden er den

der – altså Vandrefalken. Jeg har ventet på den hele vinteren. Andre har set den herude – men ikke jeg. Den har sikkert siddet længe på en sten eller en tue, skjult for mig af landskabet – men nu er jeg kommet for nær. Den flyver lavt ind over Monnet, så lavt at den tit forsvinder bag engens konturer. Den klare formiddagssol får dens overside til at virke næsten lys grå. På trods af at Vandrefalken er tung og stiv i flugten, virker den alligevel pokkers elegant. Alt hvad kan flyve inde over Søby Monnet går i luften. Men det er ikke tid til jagt, den forsvinder i tågen af fugle langt inde over Vårø. Sikke en dag!

Poul søger læ ved Vårø Knude. Foto: Poul V. Rasmussen.

Jeg går kysten rundt ved Knuden, det er østenvind, og her er læ, så hvorfor ikke spise madpakken nu. Jeg vader først lidt rundt i vandkanten. Her er stenet og dybt, men det kolde vand er krystalklart, og man kan se bunden langt ud. Jeg finder en lille forstening, en orthoceratit, som ligger lidt ude i vandet. Et rigtig flot eksemplar. Sma-gen af kaffe hænger allerede på tun-gen.....men hov, hvad er det for en fugl der ude ved vandet. Kikkerten på: Gud hjælpe mig en sæl. Højest 20 meter ude ligger den. Vender hovedet væk fra mig, som om den ville for-tælle, at jeg er ganske uinteressant. Men nysgerrig er den alligevel, kan jeg fornemme. Jeg kan tydeligt se dens lyse "knurhår", før den dykker og forsvinder. Endnu en sublim ople-velse i dag.

Da jeg har fået kaffen og varmen, kravler jeg op på toppen af Knuden. Jeg tager en "kigger" øhavet rundt, fra Hjortø over Birkholm og om til Strynø Kalv. Der er stadig mange Toppede Lappedykkere derude. Knortegæssene ligger spredt, og små flokke af Edderfugle flyver rundt, som om de ikke rigtig er klar over, hvor de skal trække hen.

På vej hjemover gør jeg holdt ved Søby Monnet. Her er rigtig mange ænder. De må have ligget inde under kysten, for fra Knuden kunne jeg ikke se så mange. Her er over 30 Spidsæn-der, lige ved hundrede Pibeænder, ligeså mange Gråænder og 4 Knarænder.

Et enkelt Rødben og 3 Dobbelt-bekkasiner ser jeg på vej over til Sø-ren Møllers lille oase, derovre bag stendiget længst mod vest. Det er en herlig klat strandeng, ca. 2 tdr. land med vandhuller og mange Hvidtjørne, som har fået lov at stå. Det er her, den Rødryggede Tornskade ofte yngler.

På vej tilbage kommer jeg forbi lerduebanen og kan desværre konsta-tere flere steder, hvor plastikhylstre fra patroner ligger tæt. Lidt tankeløst, når nu jægere gerne vil bryste sig af at være naturelskere. Jeg synes ikke, det hænger sammen.

Klokken godt elleve sidder jeg igen i bilen, godt opstemt over dagens mange gode oplevelser.

Onsdag den 21. marts 2001

Det er sjældent, jeg med så få dages mellemrum har tid til at komme på Monnet. Men de seneste dages eks-treme vejr-situation med spandevs af sne har forhindret mig i at tage på ar-bejde.

Som takkemand holder jeg nor-malt kun fri, når regnen styrter ned – og så er det heller ikke vejr til fugle-kiggeri. Men læssevis af sne og tocif-rede antal frostgrader gør det simpelt-hen umuligt at komme op på tagene. Og hvad skal man så lave i ste-det...tja, se på fugle for eksempel. Det tillader vejret trods alt.

Monnet er altid helt unikt under sådanne vejrforhold – men hvad med de stakkels trækfugle, som troede, det var blevet forår, hvordan klarer de sig? Det må der bare kigges på.

Solen havde åbenbart kræfter nok til at tø lidt af sneen i går, og med nattens voldsomme frost ligner sneen herude et stort nubret lag glasur. Flot at se på, men langt fra sjovt at færdes på. For under glasuren kan jeg ikke se, hvor de render og loer er.

Snespurve skal åbenbart ses i sne, for i dag er her nemlig en hel lille flok. 26 i alt fouragerer helt yderst på Langodde. På nær lidt færre i antal er der næsten de samme fugle som for fem dage siden herude på odden, så det springer jeg let henover. Der er heller ikke meget fugleaktivitet på havet mod øst. Men isen ligger alle-rede godt hundrede meter ud, så det kan ikke overraske.

Mod vest er det anderledes. Det hårde vejr har åbenbart fået de Top-pede Skalleslugere ind i øhavet, for nu ligger her godt 300. De ligger spredt i småflokke på 10-20 stk. og altid med et par Sølvmåger i nærhe-den. Jævnligt flakser én af Sølvmå-gerne op, simpelthen for at fravriste en af skalleslugerne deres møjsom-meligt fangede bytte. En køn form for "symbiose"...hva'!

Voldsom aktivitet i småfuglene får mig til at kigge op. Årsagen kommer lavt flyvende ind fra vest. En Blå Kærhøg, hun eller ungfugl. Den følger kysten sydover, hvor den jævnligt, men noget halvhjertet, slår ud efter de småfugle, den kommer forbi.

Da jeg passerer riffelbanen, kom-mer en flok svaner flyvende højt ind

over Søby Monnet med retning mod mig. Himlen er helt koboltblå og en flot baggrund for de kridhvide svaner, som er oplyst af den klare sol. Ople-velsen er ikke mindre af, at det viser sig at være Pibesvaner, endda 20 af slagsen.

Kysterne myldrer af liv. Det er småfugle, Hvide Vipstjerter, Rør-spurve, Skærpibere, men flest Engpi-bere. Trækket af Engpibere må have været godt i gang, da det voldsomme vejr er sat ind. Nu er kysterne de ene-ste steder, der er snefrit, og det eneste sted de kan fouragere.

Snestormen har tyndet noget ud i vadefuglene. Men dem, der er tilbage, synes ikke at lide voldsomt under vej-ret. Ja... to Strandskader tager sig så-gar den frihed at parre sig midt ude i sneen. Jeg kan godt forstå, de havde røde fødder.

Helt ude ved Knuden er der endnu to Snespurve – en han og en hun. De er utroligt tillidsfulde, og jeg kan ny-de dem i teleskopet på 10-15 meters afstand.

Turen hjemover bliver noget be-sværlig, "glasurlabyrinten" kræver sit offer, for jeg kommer ikke helt tør-skoet igennem. Ved huset midt på Monnet får jeg en kop kaffe, mens jeg tæller 24 Store Regnsponer nede i bugten. Her ved huset er sneen dyb og blød, og det er tydeligt, at der har været natlig aktivitet af både Ræv og Lækat. Der er spor i alle størrelser og retninger.

Trækkende pibesvaner. Foto Biofoto/Erik Thomsen.

Onsdag den 11. april 2001

Et kig i min notesbog fortæller mig, at på samme tid sidste år var det muligt at tælle vadefugleparrene op. Vibe, Rødben og Strandskade hører til de tunge drenge, når det gælder antal af ynglepar, så en lang, koncentreret optælling ventede forude.

Men allerede lidt over seks, hvor jeg er godt inde på Monnet, er jeg klar over, at sådan er det ikke i år. Sanglærkerne gider knap nok gi' lyd fra sig, og forståeligt nok med den kolde nordøstenvind, der blæser i dag. Kun få Viber og Rødben er på vingerne, og ingen af dem viser megen

tegn på pardannelse eller territorialhævdelse. Jeg beslutter at udsætte optællingen af ynglende vadefugle. Ved halvtotetiden er jeg yderst på Langodde. Solen har fået en smule magt – i hvert fald nok til at 2 Store Præstekraver virker forårsstemte – og de bliver noteret som et par.

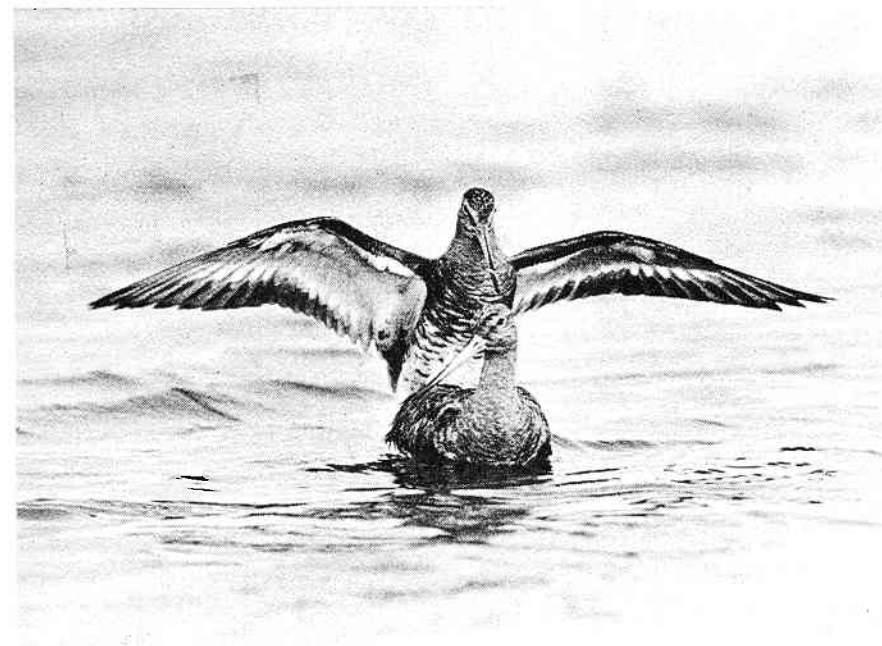
Morgenkaffen må vente, herude er der ikke læ at finde, og fingre og tær er allerede for kolde til at sidde stille. Jeg tæller hurtigt, hvad der ligger på havet. Edderfuglene er de talrigeste, selvom der langt fra er, hvad vi normalt ser på denne årstid. En lille flok Mørkbugede Knortegæs ligger øst for

tangen, de snakker lidt, da jeg går forbi, men bliver dog liggende, tillidsfulde, som de er. Mens jeg får talt de øvrige fugle herude, kommer småflokke af Knortegæs flyvende ind ude fra øhavet. De slutter sig til den første lille flok, og før jeg går videre, er flokken vokset til godt hundrede. Helt inde i læ af kysten, ud for riffelbanen, ser jeg to Klyder. De står sovende, helt sammenpakkede – de drømmer sikkert om sydlige laguner i Camarque.

Allerede for en time siden hørte jeg noget, der lignede lyden af Stor Kobbersneppe, men stemmen druknede i mågernes skrig, og jeg kom fra det. Men nu er den der igen, ja, endda

to. Jeg hører dem tydeligt, men har svært ved at få øje på dem. Som sædvanlig skal de findes højt oppe i luften. Deroppe, med al foragt for det kølige vejr, flyver de voldsomt "larvende" rundt i den flotteste parringsflugt. Dejligt at se jer igen!

På min vej til Vårø Knude bliver jeg forfulgt af to Svartbage. Det er simpelthen min yndlingsmåge. Så imponerende i størrelse og så smuk med sine kontrastrige farver og rene linier. Man kan høre dem på lang afstand med deres dybe go-a go-a. Og nu følges vi så langs kysten, mens vi snakker fortroligt i det her "go-a go-a sprog".....godt jeg er alene herude i dag.

To af amtets sjældne ynglefugle i aktion. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Igen er jeg heldig at have Vandrefalk herude, men kun ganske kort. Jeg finder den i håndkikkerten. Men mens jeg febrilsk prøver at finde den i teleskopet, forsvinder den for mig i en sværm af de fugle, den som sædvanlig får på vingerne...Jeg vil ud fra det, jeg når at se, kalde det en ung han.

Vårø Knude er næste mål. Først og fremmest for at finde læ, men også for at få en kop kaffe og en mad. For en gangs skyld oplever jeg det heldige sammentræf at finde et sted, hvor der er både sol og læ. Her er rigtig fedt. Her, hvor vinden ikke blæser, er havet næsten spejlblankt, og jeg er bevidst om, at det gi'r mig bedre chancer for at se sæl. Hvis den da er her endnu. Men ak nej, trods tålmodig venten forbliver havfladen ubrudt. Det er rimelig lavvandet, og jeg tager en runde langs kysten med bøjet hoved – det bli'r til en lille håndfuld vættelys, to orthoceratitter og en ubestemmelig forstening af noget, der liner en koral.

Fra toppen af Knuden bliver øhavet tjekket. Jeg havde forventet masser af Knortegæs, men kun få ligger spredt derude. Til gengæld er Havternen kommet.

Helt ovre ved Strynø Kalv ligger en række store sten. De er især tydelige her i lavvandet – men den ene har nu en speciel form. For pokker...”stenen bevæger sig”! Ja, rigtigt gættet, det var en sæl – og for at det ikke skal være løgn ligger endnu én

lidt til venstre for. Så blev det alligevel til sæl i dag.

Ud for en lille sandtange ved Søby Monnet gør jeg holdt. Her står bl.a. 11 Klyder og en mindre flok Strand-skader. Der står også Rødben....ja, det vil sige, det er min første tanke. Men den bevæger sig noget atypisk, har et langt tyndt næb og ingen hvide vingebånd. Altså Sortklire. Mig bekendt den første på Fyn i år?

Ved stendiget, som afgrænser Monnet mod nord, får jeg den sidste kaffe. Jeg bemærker, at vegetationen er blevet mere grøn nu, og den lave Læge-koklear står allerede med hvide blomster.

Et par Knarænder går fredfyldte rundt i det høje græs og sætter et behageligt punktum for endnu en god tur.

Tirsdag den 1. maj 2001

Devisen om at ”godt begyndt er halvt fuldendt” holder ikke en meter i dag. Klokken er lidt over seks, og jeg har været her en lille time. Næsten vindstille, kun en smule dis og temperatur på 7-8°, bedre kan det vel ikke være! En pæn portion vadefugle er allerede optalt, og nu står jeg og nyder solopgangen derude øst på. Så er det, jeg pludselig mærker en klam, kølig fornemmelse i nakken – ja, havde jeg stået på en gammel herregård, havde jeg sikkert troet på spøgelse – men da jeg vender mig om, glør jeg lige ind i den tætteste tåge, som nu har lagt sig som en tung dyne over Monnet. Ja, det er tæt på, at et lille bande

ord lister sig frem på læben....nu gik det ellers lige så godt. Jeg vader rundt og prøver at glæde mig over, at jeg trods alt nåede at se årets første Dværgterner og beslutter mig til sidst til at tro på, at tågen nok snart letter. Sigtbarheden er højest 50 meter, og da jeg kommer helt ud for enden af Langodde, er et par Store Præstekra- ver og en håndfuld Stormmågepar det vildeste, jeg har noteret. Turen vestover er ikke meget mere oprivende, et par Edderfugle ligger tæt på kysten, og en enkelt Sortklire kommer plumpende ud af tågen. Det er samtidigt frustrerende, at kunne høre Knortegæssene til alle sider og ikke kunne se dem. Tre ulejliger sig ud af tågen, det er alt. I korte øjeblikke letter den tunge dis nok til, at jeg ser og hører de første kobbersnepper. Parret har tilsyneladende etableret sig her i den østlige ende.

Sanglærkerne er det til gengæld muligt at tælle, da det mest er sungen, jeg registrerer dem på. Ja, det er faktisk som om ens høresans skærpes nu, hvor det kniber med udsynet. Da jeg når hen til volden ved riffelbanen, sætter jeg mig for at få morgenkaffen og for at vente på opklaringen.

En gammel plastikdunk flyder i vandkanten. Jeg samler den op og smider den op på volden. Man kan jo lige så godt samle det grimme på ét sted. Til min store rædsel går det op for mig, at jeg med dunken nær havde ramt en Stormmågerede. Der, halvt oppe på volden, ligger den kompakte rede med tre godt kamuflerede æg. Kaffen bliver udskudt, jeg skulle nø-

dig komme til ulejlighed i barselsstuen.

Nu er tågen endelig ved at lette. Og jeg kan næsten se hele Monnet, herfra hvor jeg står. De Hjejler, jeg flere gange har hørt, kan nu ses. De flyver rundt i flokke fra 20-30 stykker og helt op til 300.

Alm. Ryle. Foto: Erik Thomsen.

Jeg er nået til det sted, hvor den Almindelige Ryle normalt yngler, og som på bestilling kommer et par flyvende lavt ind over kysten. Med den karakteristiske snurrende lyd sætter de sig et stykke inde på strandengen og med klare attituder fortæller ”at nu kan jeg godt fise af”! Det gør jeg så for kun et par hundrede meter længere fremme at støde på endnu et til to par. Det er sådan noget, der luner på en grålig dag som denne.

Hov, hov...hvad var det? Fire Stenvendere letter fra kysten og flyver tæt forbi mig – dagens clou.

Igen er der kobbersnepper i luften og nu i den vestlige ende. Det vil sige to par i alt. Det tegner godt.

Knortegæssene kan nu ses, ca. 125 græsser ovre ved Søby Monnet, og halvstore flokke kan ses på havet og i luften. Her er i hvert fald 500 individer tilsammen.

Fra toppen af Vårø Knude bruger jeg normalt en times tid, og den der kaffe, jeg aldrig fik, skal også kvæles. Den Store Kobbersneppe er nu meget aktiv i luften herude i denne ende af Monnet. Skønt dens stemme tydeligt kan høres, er den som sædvanligt næsten umulig at finde. Men langt oppe i luften kaster hannen sig rundt i et flyveshow, der mest af alt får den til at ligne en vingeskudt flagermus.

Ude over Langodde er der voldsom aktivitet. En hunrørhøg er på vingerne. Med et par drabelige slag i luften får den alt til at lette derude. Også to kobbersnepper som jeg på trods af afstanden tydeligt kan høre. Nu er jeg helt sikker på, at der er to par i år.

Ovre fra Søby Monnet kommer en lystfisker vadende tværs over bugten. Der bliver uro i fuglene, og jeg irriteres noget. Jeg går ham i møde og forklarer ham, at Monnet er lukket land lige nu. Han beklager oprigtigt. Jeg må også indrømme, at han ikke kunne vide bedre, da der ikke er nogen skiltning om færdselsforbud, når man kommer fra denne side.

Ved det nordlige stendige ud til Søby Monnet hopper en Stenpikker rundt. Den er helt inde i hulrummene

mellem stenene, så måske leder den efter en redeplads.

Jeg lægger min faste rute lidt om og går tværs ind over Monnet. Jeg bliver nødt til at have et kig ud over det brede område nord for Langodde. Tågen forhindrede mig i at tælle vadefuglene her. Da jeg i dag har fået rimelig styr på vadefugleparrene på resten af Monnet, vil jeg selvfølgelig også have det område med.

På vej over Monnet støder jeg på en Viberede. Det er to reder i dag og ret usædvanligt, da jeg aldrig bevidst søger efter reder. Jeg mener, det forstyrrer mere end det gavner, og desuden kan man sagtens registrere parrene uden at finde reder. Fra huset ved riffelbanen får jeg styr på de sidste vadefugle mod øst. Jeg morer mig over, at en Ræv har forsøgt at grave sig ind under huset. Solen er fremme nu, det er rigtig forår, og jeg kan sidde i skjorteærmer. Varmen sætter også gang i elskovslysten hos padderne. Herfra kan jeg både høre Grønbroget Tudse og Strandtudse. De yngler i de små søer og lave pytter her midt på Monnet.

Så fik jeg endelig styr på den massive flok af vadefuglepar, og det så faktisk ganske positivt ud. Hør bare her: Strandskade 47 par, Vibe 35 par, Rødben 41 par, Klyde 14 par, Stor Præstekrave 8 par, Stor Kobbersneppe 2 par og sidst, men ikke mindst 2-3 par Almindelige Ryler.

Ja, 128 par Sanglærker er vel også nævneværdigt.

Landslejre for ungdomsmedlemmer - i uge 42 - 2001

Husker du landslejren på Anholt? Ja, for nu kommer landslejren 2001, som afvikles på Langeland i efterårsferien fra den 13. til den 17. oktober.

Så samles den store familie igen. Vi skal hilse på alle de gamle venner fra Anholt-lejren, og på en masse nye gode fuglevenner. I år håber vi på, at der kommer deltagere fra endnu flere landsdele end på Anholt, så familien kan blive endnu større.

Lejren bliver arrangeret af Steen Flex og Arne Bo Larsen, så vi er sikre på godt humør og en masse sjov ved siden af de store fugletræk, som forhåbentligt trækker hen over Langeland. Maden vil, som på Anholt, blive tilberedt af gastronomerne Lis, Ursula og Kis, så jeres mor behøver ikke være bekymret. Alle vil blive mætte, og der vil blive kræset godt for jer. Vi skal bo på Sydlangeland, hvor der ikke er alt for langt til de gode fuglelokaliteter, og transporten foregår på cykel, som vi lejer.

Vi skal bl.a. se Dovns Klint, Keldsnor, Gulstav Mose, Ristinge, Fakkebjerg og meget mere, så du kan godt begynde at glæde dig.

Lejren koster 500,-kr., og du skal tilmelde dig til Arne Bo Larsen.

Arne Bo Larsen
Axel Munchs Vej 67
8550 Ryomgård
Tlf.: 8639 4604
E-mail: abl@c.dk

Steen Flex
Nøkketved 21
4440 Mørkøv
Tlf.: 5927 4069
Email: steenflex@mail.tele.dk

**MON IKKE DOF-FYN GIVER ET TILSKUD, HVIS DU VIL MED?
PRØV AT RINGE TIL FLEMMING BYSKOV 65 98 22 18.**

TUR TIL MAROKKO

15.-22. FEB. 2001

Tekst og fotos: Michael Mosebo Jensen

En hurtig rep.mødebeslutning

Det var på vej til rep. møde i København, at Flemming (Byskov) og jeg igen begyndte at snakke om en spantour i vinterferien. Spørgsmålet blev kastet om på bagsædet, hvor Kurt (Hansen) og Søren (Bøgelund) ikke gav meget respons. Vi drejede så spørgsmålet i en endnu sydligere og mere eksotisk retning. Det var de med på! På ganske få minutter lå det klart, at vi fire skulle til Marokko og se på fugle en uge i februar året efter. I de næste par måneder blev der læst diverse rapporter og lagt strategier for at udnytte den sparsomme uge på stedet mest muligt. Vi bestemte os til tage en chartertur til Agadir, droppe hotellet, leje en bil og så tage østover med vendepunkt ved den algeriske grænse. Det betød, vi måtte droppe Nordmarokko med Kapugle og Stribet Frankolin.

Flemmings prutteri

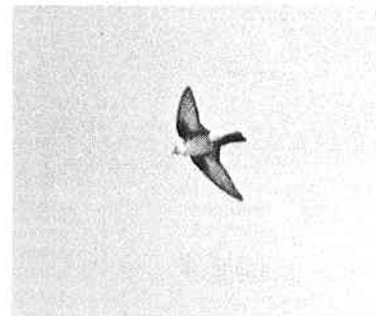
Vel ankommet oven på en obs af Skadegøg ved landingen blev vi kastet ud i at virkeliggøre vores teori om, at vi i stedet for at leje en bil hjemmefra sagtens kunne finde en billigere på stedet. I lufthavnen var de hverken til at hugge eller stikke i, før Flemming fandt en hundredekrone-seddel i min lomme, løftede hånden højt og lod den glide ned mod udleje-

ren i umiskendelig retning ned under bordet. Det nåede den dog aldrig. Udlejeren forstod med det samme essensen, og vi røg fra en ugepris på omregnet 3300,- til 2100, kr + altså den lille erkendtlighed. Det var med

Kohejren sås i flokke på flere hundrede.

fuld forsikring og fri km. Da hverken speedometer eller km.tæller virkede på vores udvalgte FIAT Brava, gav det sidste jo også sig selv. Alt andet virkede dog upåklageligt hele ugen. Vi kørte vel 2000 km, hvilket gav en km.pris pr. person inkl. billeje på 0,40 kr. Det er vel OK!

Klippesvale.

Kedelige Agadirs herlige omegn

Vi kørte ud i landskabet på vej op til Agadirs centrum, hvor vi skulle finde et sted at sove. Det blev til mange stop undervejs, for det var jo lidt siden, vi havde væltet os i Gråsejler, Lille Sejler, Cistussanger, Sorthovedet Sanger, Kohejre, Bulbul, Theklalærke og Ensfarvet Stær, som er så herligt almindelige på den egn.

Efter at have sovet nogle timer på vores hotel (hvor Flemming også fik pruttet receptionisten mør, så vi slap med en halvtredser pr. mand) kørte vi sydpå en times tid i mørket, før vi nåede det storartede fugleområde: Massa. Det bliver kaldt en flod, og den løber da også godt nok derudad, bred, mægtig og fyldt med lækre fugle og

skildpadder; men lige inden den rammer Atlanten, stoppes den af sand og forvandles til en indsø. En Blå Glente flagrede over stedet, 121 marmorænder lå spredt, 66 Sorte Ibisser kom samlet ligesom 47 Stylteløbere, og fra smålundene op til understødte Sortbrynede Kratskader deres umiskendelige gadedrengefløjt. Der var Diademrødstjerter, Berberhøns og Kirkeugler på de små dyrkede parceller. Himlen styredes af Gråsejlere, som var på et massivt træk nordover, vel en 2500 blev det til; ind imellem en enkelt Alpesejler, Rødrygget Svale eller Klippesvale. I alt husede Massaområdet 6 svalearter, for også den marokkanske specialitet Brunstrubet Digesvale kom hjem. Da vi nåede Atlanten, lå den sjældneste art på hele turen og ventede: 1 2K Hvidvinget Måge – et uventet syn sammen med Audouinsmåger, må man sige!

Oppe på et karrigt bevokset plateau var der diametralt modsatte fugle: Både Korttåede Lærker og Dværglærker, foruden dem, vi direkte kørte derop for: Ørkenløbere. Det var ligesom vores hjemlige Pomeransfugle. Først ser man ingen, så ser man heller ingen, lige med ét er der én, dér, hvor man lige har kigget, og så er der halvtreds!! Vi kørte hen til dem ud over de stenede udyrkede marker, standsede og kiggede på én 10 m fra os i bilen. Så lagde den sig ned, lagde hovedet på skrå og kaldte. Straks kom der flere løbende til for at glo på de underlige nordboere inde i blikdåsen. En gensidig zoologisk have.

Pludselig stod der 50 Ørkenløbere foran os.

Taroudannt og Sous-sletten

Vi fortsatte til Taroudannt, hvor jeg absolut skulle jage vores ellers utrættelige chauffør Kurt ind i hjertet af stormyldrende marokkansk folkeliv, når det er bedst. Vi fandt omsider et hotel til 18 kr. pr. person. Det var måske lidt i underkanten; Søren og Flemming sov sig højlydt fra det – det gjorde vi andre to ikke! Tilbage i byen efter en obs af 4 morgenrøde Trieler, fandt Søren en storkerede. Det var da meget hyggeligt, men hvorfor ikke lige kigge på en ad Berberfalk i styrtdyk efter Gråsejlere lige over vores hoveder! 34 km øst for byen havde vi en lignende kombi. Vi stoppede for et par Skadegøge, og så dér lige over os kredsede en Rovørn nok så smukt. En time forinden havde et

udtørret flodleje givet 7 Gulbrune Larmdrosler, syngende Gærdeværling og en Lannerfalk mobbet af en Blå Glente. Vi nåede nu sydkanten af Atlasbjergene, så de første Ørnevåger og Ørkenlærker, og et kort stop før Ouarzazate bragte 54 Sortbugede Sandhøns og 13 Temmincks Bjerglærke i notesbogen. Mens vi sad og nød tagine¹ og myntete på fortovet den aften i Ouarzazate akkompagneret af Husværlingens sidste strofer, tændte jeg for mobilen. Der var én, der havde set en munk i redaktørens have i Odense.

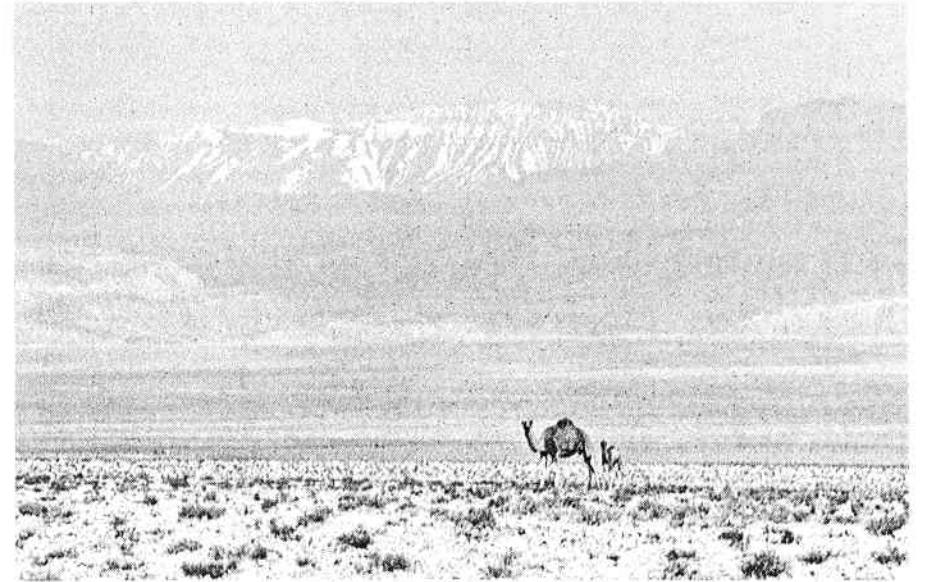

Ørnevåge, der fik nok af Kurts terrænkørsel.

Mod Tagdilt

Barrage El-Mansour-Eddahbi er et imponerende navn at give en opstemmet sø. Fra en rastepads på dens

¹ Tagine: En ret af et eller andet dyr f.eks. ged, får, kylling eller dromedar kogt mørt med diverse lokale grøntsager

Tagdilt – tilholdssted for andet end lærker og stenpikkere.

nordside strejfedes da også det eksotiske, da morgenlyset ramte én lang række Hvide Storke, 119 i alt mod på vej nordover, vækkede 12 Sorte Glenter og kastede sig over 50 Rustænder, der bare lå der, uden at vi skulle tænke på, hvem der havde lukket dem ud. Vi fortsatte mod Skoura. Endelig blev Sørgestenpikkere afløst af Hvidkronede, og de viste sig nu talrige (43 obs i alt) østover, en enkelt hårdt eftersøgt Klipstenpikker viste sig og også enkelte Ørkenstenpikkere. Det var dog først, da vi nåede Tagdilt, at Berberstenpikkerne kom. Tagdilt er et udstrakt stenet højplateau med de snetoppe røde Atlasbjerge som en smuk kulisser. Her havde vi som

ventet mange Hærfuglelærker, Dværglærker (op mod 75), Temmincks Bjerglærker samt en mindre flok Lille Ørkenlærke. En anden attraktion dér er så absolut Auberge Soleil Bleu med udsøgt tagine, akkompagneret af berbergruppe i sang og trommespil samt tykke logbøger med fugeoptegnelser. Til dessert appelsin og banan drysset med kanel. Det skal måske med i billedet af denne forførelse, at vores sædvanlige kost var brød fra daglige markedsindkøb, hvori man lagde ost eller sardin fra dåse, og dertil - vand. Måske ikke noget at sige til, at kost og logi plus benzin kun beløb sig til 150,- pr. person pr. dag.

At finde bunden af Merzouga-søen og dippe² en café

Efter en tur inde i Gorge du Todra – en klippemassiv med en imponerende kløft og en gammel Høgeørn, nåede vi Erfoud ud på aftenen. En Stor Hornugle af racen *ascalaphus* med kortere horn og tydeligt mindre sidende på en mast i tusmørket havde også fornøjet os undervejs. Nu gjaldt det så det yderste SØ-hjørne af Marokko grænsende betændt op til Algeriet. Fra Erfoud skulle vi følge nogle hvide sten langs Marokkos eneste ørkenklit – den gyldenfarvede Erg Chebbi 30 km ud mod byen Merzouga, dreje til højre og finde en sø, der ikke var der. I en wadi underholdt vi os med både Brillesanger, Berbersanger, Provencesanger og Ørkendompapper, og efter ”ørkenridtet” tog 8 Ørkenravne imod os. Vi drejede til højre og fandt 100 dromedarer græssende nyspiret græs – bunden var nået. Igen var der flere Brillesangere og Berbersangere, og pludselig fór en sandfarvet sanger af sted. Den eftertragtede Ørkensanger var fundet og viste sig yderst medgørlig, nærmest apatisk over for så megen opmærksomhed. På vej tilbage fra Merzouga ville vi så på café – mest for at forsøge os med Ørkenspurv, som skulle foretrække bestemte cafeer i området. Der var et skilt efter, at 1/3 af vejen var tilbagelagt, der pegede mod Café Yasmina, men vejen grenede sig så ud uden yderligere info. Vi holdt af-

stemning, og valget faldt på at følge ”det sikre spor” fra en guidebog. Det var fatalt, vi kom bare i armene på nogle nomader; tiden randt ud, og vi måtte erkende, at vi havde dippet – en café!! Denne ene gang skulle vi have ladet Byskov bestemme noget, må indrømmes.

Den ene af de to Klippestenspikkere, det lykkedes os at se.

Sidste udkald for eremitten

Undervejs tilbage gav vi os tid til endnu et besøg ved Tagdilt, men Tyknæbbet Lærke og Kravetrappe forblev en mangelvare. Noget andet trængte sig på, meget på. Faktisk den sjældneste ynglefugl i hele Vestpalearktis³: Eremitbissen. Den anslås at have en bestand på kun 250 par, selv om lokale, vi snakkede med sagde 600 par. For at se den måtte vi nordpå fra Agadir, og det gjorde vi så den sidste dag. Vi skulle med flyet kl. 16, så den skulle i hus uden for mange svinkeærinder. Selv politiet var be-

³ Vestpalearktis omfatter Europa, Nordafrika og Mellemøsten. Afgrænses af Ural i øst og Sahara i syd.

redt, da vi mødte op i Tamri. Da vi stod og kiggede på et par dubiose falke, som aldrig blev endelig bestemt til hverken Vandre- eller Berberfalk, kom politiet og fortalte os høfligt, at vi kiggede det forkerte sted. Ibisserne var 4 km oppe ad bjerget. De havde helt ret – men ikke ret længe! Da vi var nået ca. 4 km op fik vi øje på en flok sorte fugle, der kom ind fra havet. Sædvanen tro kastede Kurt bilen i rabatten, skoperne kom frem og 3 minutter kunne vi nyde de skønne grimme fugle. Væk var de bag klipperne. Vi fandt dem aldrig igen!

Status: Arter og racer

Det blev i alt til 130 arter. Det var ikke flere, end man kunne få en god

majdag i Sønderjylland såmænd, men kvaliteten af det set var fin. De vigtige arter så vi godt (om ikke nødvendigvis altid længe), og vores plan med turen lykkedes helt fint. Interessant var også de specielle racer der kunne ses i Marokko, således noteredes lokale racer af Skarv, Hvid Vipstjert, Husrødstjert, Blåmejse, Stor Tornskade, Husskade og Bogfinke. På internettet findes en del rapporter om fugleture til Marokko. Find dem under den svenske Club 300, kaldet ”reserapporter” på svensk og engelsk, ligesom Andreas Bruun Kristensens *Phylloscopus* huser et par stykker, bla. én om 4 fynboer, der havde forvildet sig af sted på en efter sigende udmærket tur i februar 2001.

Fugle såvel som fuglekiggere (Flemming Byskov) tilpasser sig omgivelserne.

² ”At dippe” betyder at køre efter noget (for det meste en fugl) og ikke få det at se

Løkkeby!?

Af Nis Rathenborg

Løkkeby Enge, Løkkeby Strandsø, Løkkeby Sylte – kært barn har mange navne, - men lad os bare kalde sylten for Løkkeby Enge.

Syltunge er den østdanske betegnelse for strandenge, her på Langeland er en sylte en strandeng på Langelands østkyst.

Oprindeligt var disse enge saltpåvirkede, idet de ofte blev oversvømmet om vinteren og derfor mest brugt til græsning og høslet.

I dag er alle langelandske sylter afskåret fra Langelandsbæltet, nogle er opdyrket eller forsvundet, men der er stadig en halv snes sylter tilbage, dog har ingen tilnærmelsesvis det fugleliv, der er i Løkkeby Enge.

Løkkeby Enge på knap 50 ha. blev dyrket indtil 1993 og har siden indgået i braklægningsordningen med Fyns Amt.

I 1993/94 blev der foretaget en uddybning af de eksisterende drængrøfter, og det er jorden herfra, der danner de diger, der har skabt søerne i området.

Engene nord for vejen og bag Trælleholm har siden 1993 været græsset få gange, og der har været enkelte år med høslet i sensommeren.

De fleste vintre har Løkkeby Enge været mere eller mindre vanddækket, tit fordi der har været problemer med pumpen, der ikke har kunnet klare de

store mængder vand, men alligevel har vandet oftest været pumpet væk i marts-april.

De første braklægningsår var vegetationen domineret af græsser. I de senere år har Bredbladet Dunhammer og Tagrør bredt sig, men vintervandet og sommerudtørringen efterlader stadig ret store flader med lav tuet vegetation og mudderflader.

Fuglene

I sommeren 2000 fik Løkkeby Enge sit gennembrud med 29 ud af 27 mulige vadefuglearter, som jeg udtrykte det, da daværende udenrigsminister Niels Helveg Petersen en dag i sommer kom forbi og spurgte, hvad det var, vi stod og kiggede efter (han syntes i øvrigt, at den der Stribede Ryle var svær – men den stod også sammen med Almindelig Ryle, Krumnæbbet Ryle, Dværgryle og Kærløber!!).

Vand og mudderflader lige i de arktiske vadefugles træktid gjorde, at op til 900 vadefugle rastede i Løkkeby Enge i sommeren 2000, og det er mange på Langeland.

Om der er fugle i Løkkeby Enge afhænger helt af, om der er vand, og Fyns Amt arbejder da også på at få mere bindende aftaler omkring, hvordan området sikres bedst for flora og fauna.

Vinter

En af de få langelandske lokaliteter med Pibesvane, men også Sangsvane, Knopsvane og dykænder, når der er meget vand.

Forår

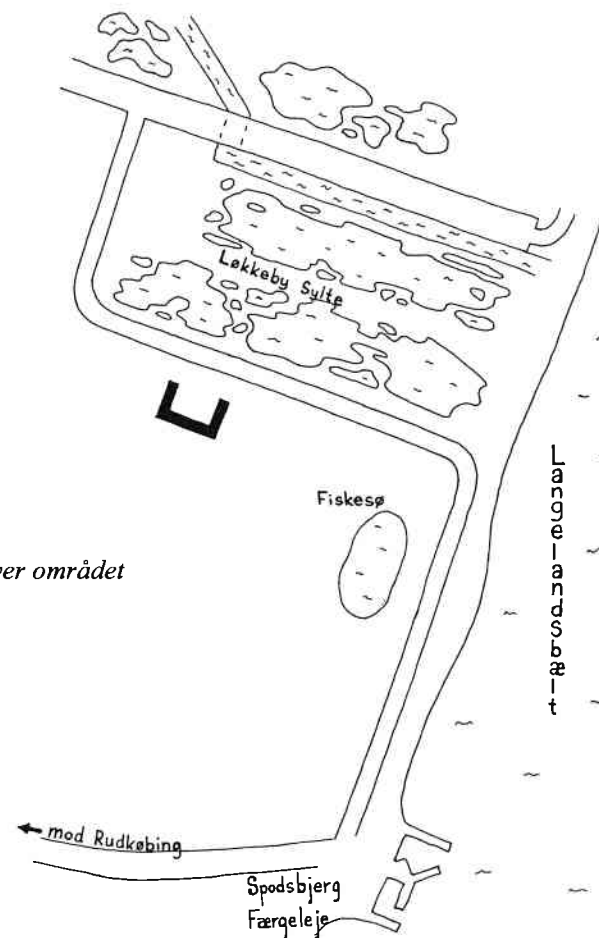
Her ses op til 1000 svømmeænder, dykænder og mange spændende ynglefugle.

Sommer

Ynglefugle, rastende svømmeænder og vadefugle og sjove obs. som f.eks. Nilgås og Isfugl.

Efterår

Vi glæder os til at se, hvad der kan være, hvis der engang kommer vand om efteråret!!

Kort over området

YNGLEFUGLE

Antallet og fremfor alt ynglesuccesen i Løkkeby Enge er helt afhængig af, om der er vand og dermed føde.

MAX. PAR YNGLENDE VANDFUGLE 1994-2000:

Knopsvane 2, Toppet Lappedykker 1, Gråstrubet Lappedykker 14, Lille Lappedykker 2, Grågås 4.
Gravand 36, Gråand 20, Krikand 0-1, Atlingand 3, Skeand 10, Spidsand 1, Knarand 5, Taffeland 1.
Blishøne 39, Plettet Rørvagtel 3, Rørhøne 14, Vandrikse 8.
Vibe 11, Strandskade 2, Rødben 8, Stor Præstekrave 3.
Fjordterne 2.

VADEFUGLE MAX. 15. JULI – 30. AUGUST 2000.

Strandskade 2, Klyde 1, Lille Præstekrave 8, Stor Præstekrave 36, Hjejle 2.
Strandhjejle 2, Vibe 110, Islandsk Ryle 4, Sandløber 1, Dværgryle 11, Temmincksryle 3, Stribet Ryle 1 ad. han !, Krumnæbbet Ryle 32, Almindelig Ryle 531, Kærløber 5, Brushane 97, Dobbeltbekkasin 63, Stor Kobbersnepe 1 hun, Lille Kobbersnepe 1, Lille Regnspove 1, Stor Regnspove 6, Sortklire 11, Rødben 52, Damklire 3 !, Hvidklire 53, Svaleklire 22, Tinksmid 142, Mudderklire 42, Stenvender 1.

Vi håber, at juli/august kan blive ligeså imponerende i år. Det er i hvert fald ulejligheden værd, at lægge vejen forbi!

Augustture til Ringe Sø

Alle mandage i august mødes interesserede på Nordagerskolens P-plads kl. 18.00. Vi går en tur ned til den "nu" afvandede sø og hører lidt om projektet, som har megen opmærksomhed blandt de lokale. Vi oplever fuglelivet ved "søen" og på engen.

Turene er velegnede for begyndere. Tag kaffen med, vi går max. 1 km. i almindelige sko. Vi slutter ved Brændegård Sø. Her er der et leben hen under aften med rigtig mange fugle. Måske vi ser en Hav- eller Fiskeørn.

Ekskursioner

Æbelø

Søndag d. 10. juni.

Mødested: Ebbevejen ved Jersore kl. 7.

Tilmelding til turleder Jens Bækkelund på 64 81 37 99.

Bemærk, at der vil være begrænset deltagerantal. Turen vil være ca. 15 km lang, hvor noget af stækningen vil foregå i 10-80 cm's vand i korte buker eller lignende. Til gengæld er der yderst naturskønt med mange strandengsfugle og mulighed for gode skovfugle som Huldue, Ravn, Pirol og Rødrygget Tornskade. Turen slutter kl. 14.

Vadefuglekursus.

Fredag d. 3. august kl. 18 til søndag d. 5. kl. 14.

Som noget nyt forsøger vi et vadefuglekursus i teori og praksis, hvor en af landets førende kapaciteter på det felt, Klaus Malling Olsen, vil komme og gennemgå feltkendetegn med indbyggede ture til vadefuglelokaliteter. Der vil være foredrag fredag og lørdag aften og ture fra om morgenen og hele lørdagen igennem samt en halv søndag. Udgangspunktet bliver Gulstavvej 12, vores fuglestation på Sydlangeland, hvor vi overnatter og fouragerer. Prisen bliver 200,- kr., der

dækker ophold og undervisning. Benzinudgifter deles vi om, kost snakker vi om. Deltagerantallet er begrænset til 12. Tilmelding til Tim Hesselballe Hansen på 21 49 75 19.

Monnet og Vejen

Søndag d. 26. august.

Mødested: Bjerreby Kirke kl. 7.

Tilmelding til turleder Niels Bomholt på 62 24 19 59.

En god travetur ud på Monnet med mange forskellige vadefugle og andefugle i vente, hvorefter turen går til Vejen, hvor fugletårnet nok skal fremvise mange mosefugle, rastende ænder og Grågæs mm.

Træktur til?

Søndag d. 9. september.

Ring til Flemming Byskov på 65 98 22 18 dagen før og hør, hvor turen går hen. Det afgøres i sidste øjeblik, således at den seneste vejrudsigt kan komme i betragtning. Hele ideen er jo at tage derhen, hvor der er flest trækfugle i luften. Bliver det Blåvand, Sydlangeland eller Knudshoved afhænger altså af samspillet mellem vejrudsigten og Flemmings næse.

Vildtplejestationen i Langeskov

Tekst: Søren Gjaldbæk, fotos: Biofoto/Erik Thomsen.

Det var lørdag den 24. marts sidst på eftermiddagen, og jeg var så småt ved at overtale mig selv til at gå i gang med aftensmaden, så alle køkkenaktiviteter kunne være afviklet, inden nationens helte skulle på banen mod Malta. Netop da jeg beslutsomt styrede mod køkkenet, ringede telefonen:

"Erik Thomsen", lød det, "jeg står her med en Musvåge, hvad skal jeg gøre med den?"

"Hvad laver den hos dig?"

"Jeg fandt den på motorvejen, den kan ikke flyve, så jeg tog den med. Jeg tror, den har brækket vingen."

Jeg havde mad og landskamp i hovedet og anede nok hvor det bar hen, men gjorde dog et lille forsøg:

"Den skal afleveres hos Falck, men et par billeder af den til bladet."

Da forslaget ikke affødte den store jubel, tilbød jeg at komme ud og hjælpe med at få dyret bragt til Falck. Det var straks bedre. "Så kan jeg tage et par billeder af dig, mens du holder den." Det lød helt godt, syntes jeg, og havde straks et billede for mit indre blik af mig selv med en majestætisk udseende rovfugl siddende på skulderen, parate til at træde ind i en film om Ronja Røverdatter. Jeg skulle nu blive klogere!

Da jeg ankom til Erik Thomsens hus, var der ingen Musvåge at se; den stod i en kasse i kælderen. Jeg fik en kort orientering om forløbet. Erik

Thomsen havde set den ligge i nødsporet til motorvejen ved 167 km-mærket. Den var tilsyneladende blevet ramt af en bil, og lå i en vandpyt og slog lidt med vingerne. Da han standsede for at samle den op, forsøgte den - ude af stand til at flyve - at kravle væk, og den så i det hele taget noget forslået ud. For at se om der kunne gøres noget for fuglen anbragte han den i en papkasse i bagagerummet og nu stod den så i Thomsens kælder. Kassen kom op i entreen, hvor Erik Thomsen tog fuglen op, så vi kunne se, hvordan den nu havde det. "Hold lige", sagde han og rakte mig Musvågen. Jeg tror, at fuglen må have ment, at det var henvendt til den, for den lukkede sin ene klo godt fast om en af mine fingre, to af kløerne gik direkte igennem. Der sad den så og stirrede ondt på mig og var tilsyneladende helt uopmærksom på, at vi var dens redningsmænd. Nu kan rovfugle jo sidde meget længe på en gren med kloen låst fast, og jeg følte i hvert fald, at situationen var noget fastlåst, for fuglen havde ikke til sinds at lukke kloen op, bare fordi jeg bad om det. Efter fem minutters kamp lykkedes det dog at få kloen lirket op og vi fik set på fuglen. Den havde bevægelighed i begge vinger, men den venstre skulder havde tydeligvis fået et slag, idet vingen hang. Vi fik fuglen tilbage i kassen, jeg fik en interi-

Ude af Musvågens kløer!

mistisk bandage bestående af køkkenrulle og plaster om fingeren, hvorpå vi kørte ind til Falck på Rugårdsvej. Erik Thomsen havde forlods ringet og fortalt, at vi ville komme, så de havde haft lejlighed til at arrangere den videre transport. Vi blev vist ind til dyreambulancen og kort efter kom den redder, som skulle transportere fuglen. "Hvad har I så der?" spurgte han. "En Musvåge." "Så skal vi jo have handskerne frem!" kom det prompte. Jeg syntes, at det lød som en rigtig god ide! Vi sagde farvel til falckredderen, som kørte Musvågen til en vildtplejestation i Langeskov, hvor

den skulle passes, indtil den blev frisk nok til at blive sat ud i naturen igen.

Mens jeg kørte hjem spekulerede jeg lidt over hygiejnestandarden hos rovfugle. Jeg kom til det resultat, at de næppe vasker kløer hver gang de har været i et byttedyr. Dette i kombination med, at jeg ikke havde fået en stivkrampevaccination i 25 år fik mig til at ringe til lægevagten, dog håbede jeg - der var jo landskamp - at de ville slå mine bekymringer hen som det rene pjat. Det var nu på ingen måde tilfældet, så jeg drog på skadestuen for at få en "booster". Det skulle vise sig at være et fantastisk godt tidspunkt. Det var for tidligt til at værtshusslagsmålene var kommet i gang, og danske børn må åbenbart ikke blive syge, når far ser fodbold. Ventetid plus behandlingstid blev på sammenlagt 9 (ni!) minutter.

Plejestationer

Hvert år dræbes eller kvæstes ca. 5.000.000 i trafikken eller af andre årsager. For fuglenes vedkommende kan der være tale om skader i forbindelse med høst og kollision med el-ledninger. En Fiskeørn kan for eksempel blive viklet ind i net ved et dambrug, og en del rovfugle bliver udsat for forgiftning.

For at sikre de tilskadekomne dyr og fugle den bedst mulige hjælp har Vilde Dyr og Fugles Nødhjælp et net af plejestationer, som drives af Dyrenes Beskyttelse i samarbejde med DOF. Her tager man sig af de lettere skadede eller svækkede dyr og fugle,

de alvorligere tilfælde køres til dyrlægen. Plejestationerne tager på årsbasis mod ca. 10.000 nødstedte dyr, mange af disse er unger, der lades hjælpeløse tilbage, hvis forældrene af den ene eller anden grund forsvinder.

Dyrenes Beskyttelse har en aftale med Den danske Dyrlægeforening om honorarer ved behandling af de indbragte dyr, ligesom de har en aftale med Falck om transport af disse. Finder man et tilskadekommet dyr, skal man ringe til Falck, som via denne aftale har forpligtet sig til at sørge for

transport til nærmeste dyrlæge, dyrehospital eller plejestation. Aftalen gælder mindre dyr og vilde fugle. Telefonnummeret til Falck er 70 10 20 30.

Til finansiering af dyrlægebehandling og transport yder det offentlige hvert år et tilskud på 3 millioner kr.

I alt er der 10 plejestationer, 6 i Jylland, 2 på Sjælland, 1 på Bornholm og 1 på Fyn. Den ligger i Langskov og drives af Jette og Christian Scheffmann.

Klar til afgang. Bemærk, hvordan fuglens venstre skulder hænger som følge af det slag den havde fået.

Den fynske plejestation

Dagen efter, at vi havde afleveret Musvågen ringede jeg til Scheffmann for at høre, hvordan det gik med fuglen, og hvad der skulle ske med den. Den trængte bare til at hvile sig nogle dage, hvorefter den ville blive sat ud. Vi aftalte, at Erik Thomsen og jeg kunne være med, når det skete; så søndag den 1. april indfandt vi os på plejestationen, som til min store overraskelse lå i et almindeligt villakvarter. I øvrigt var de ved at få bygget nye faciliteter, idet den gamle plejestation ikke havde overlevet orkanen den 3. december 1999. Musvågen befandt sig i en voliere hos en bekendt, som boede i nærheden. Den nye station, som næsten er klar til at blive taget i brug, er placeret i baghaven og ligner umiddelbart et stort redskabskur.

Plejestationen består af et modtagerum, hvor dyrene undersøges, når de bliver bragt ind. Her kan man tage stilling til, hvad der skal ske med dem, om de skal tilses af en dyrlæge, eller de kan behandles på stationen. Dertil er der et rum, hvor temperaturen kan holdes konstant, her står burene med dyrene. I forlængelse af carporten er der opført en voliere, ca. 7 x 3 m stor. Når den første intensive plejeperiode er slut, og fuglene begynder at vise tegn på at ville flyve, anbringes de i volieren. Ved behandling af rovfugle, er det vigtigt, at de ikke bliver tamme, da deres overlevelseschance ved udsætning derved formindskes. Derfor er volieren kon-

strueret, så man kan se ind i den, men ikke ud, og fodring foregår gennem et rør i væggen. Fuglene har således ingen kontakt med mennesker, mens de er i volieren.

Jette og Christian Scheffmann var ikke helt enige om, hvor længe de har drevet stationen. Christian sagde 10-12 år, men det havde de ifølge Jette sagt i mindst 5 år, i hvert fald har de lang erfaring med arbejdet. Det startede ved en tilfældighed, et træ i faderens gård væltede, og med det væltede også 4 Natugleunger ind, som skulle passes. På det tidspunkt var der en anden station på Fyn, og gennem denne og via egne erfaringer, lærte de efterhånden, hvordan de forskellige dyr og fugle skal behandles. Og er der tvivl, bor der en dyrlæge i nærheden.

Arbejdet

Hovedparten af "patienterne" er fugle, omkring 80%, og det drejer sig hovedsageligt om større fugle: Natugler, Tårnfalke, Musvåger, Spurvehøge, Fiskehejrer og svaner. (En del "forladte unger" bringes også til stationen, det bør man dog normalt ikke gøre, for forældrefuglene er næsten altid i nærheden – man skal altså blot lade den "forladte unge" sidde og se om ikke forældrene dukker op efter et stykke tid). I mange tilfælde ved man ikke, hvad der er sket med fuglene, de er afkræftede eller dehydrerede og trænger blot til at komme til kræfter. De skal have føde, væske og ro. Rovfuglene fodres med hanekyllinger,

som leveres fra et sjællandsk hønseri. Ikke alle fuglene er lige villige til at tage føde til sig. I et forsøg på at tvangsfodre en Musvåge havde Christian Scheffmann lagt fuglen på ryggen op af armen, (som en baby, der bliver lagt til). Det skulle give gode muligheder for at snige lidt kød i den, når den åbnede næbbet. Det gav også Musvågen mulighed for at gribe fat i Christian Scheffmanns mund med det resultat, at klørerne gik gennem læben - det er vilde fugle, som bringes ind. Såvel Christian Scheffmann som Musvågen kom sig. Det er dog ikke alle fugle, der kan lokkes eller tvinges til at spise. Stationen har to gange haft Isfugl, begge måtte opgives på grund af spisevægring. Andre fodringsprojekter kan være meget omfattende: Jette Scheffmann så helt trætt ud, da hun fortalte om et kuld Have-sangerunger. Gennem to-tre uger stod den på melorme, og når man ser på fuglene i naturen, så ved man, at forældrefuglene fodrer dagen lang, hvilket Scheffmanns også gjorde. Også Mursejlere blev nævnt som vanskelige plejebørn.

Sommetider var den gamle station ikke stor nok eller varm nok til at huse de indbragte dyr. Så blev badeværelset taget i brug, det har blandt andet været hjem for 4 forfrosne rævehvalpe, der satte pris på gulvvarmen! "Hver gang lover vi os selv, at det bliver sidste gang," siger Jette Scheffmann, "men næste gang gør vi det alligevel." For eksempel har badekarret huset olieskadede lappedyk-

kere. For at rense fjerdragten skulle fuglene vaskes i Vel Ultra! Tre forkomne svaner tilbragte noget af vinteren i bryggerset, og et soppebassin måtte rekvireres til en Grønbenet Rørhøne.

En ung Brud - fundet ved Skovsøen i Odense - måtte også være en tid i badeværelset for at få varmen. Senere måtte de lære den at fange mus inden den kunne sættes ud. Dens ophold på stationen strakte sig over 3 måneder. En anden "long-stayer" var en Vandrefalk med stropper, som blev fundet ved Korinth i 1999. Den var på plejestationen i et år, indtil en domstol havde taget stilling til dens skæbne. Den måtte nemlig godt leveres tilbage til ejeren, hvis han tog til England med den! Den var på et tidspunkt sammen med den Vandrefalk, som blev udsat på Æbelø i oktober 1998 (se Havrevimpnen nr. 1, 1999). Ellers er det normale, at dyrene er på stationen en uges tid.

Som det fremgår er det et ret stort arbejde at drive en plejestation, og man skal være til rådighed på alle tidspunkter. Arbejdet er ulønnet, så der skal en god portion idealisme til: "En gang fik vi en Musvåge ind; den havde taget noget forgiftet foder fra en minkfarm på Østfyn," fortalte Jette Scheffmann. "Da vi satte den ud, fløj den over og satte sig i et træ, hvor den ifølge de lokale tit sad. Et øjeblik efter kom magen. Så er det det hele værd."

Udsætningen

Efter forevisning af plejestationen og en snak over en kop kaffe gjorde vi klar til at hente vores Musvåge. Den havde været lidt mat de første par dage, men var hurtigt kommet sig. Den var meget sky, hvad den jo også helst skulle være. Helle og Morten Hasserris, som havde været værter for Musvågen, tog imod på gårdspladsen. I et træ hang en Natuglekasse. Der bor "Uglius", en Natugle, der havde været i pleje hos Scheffmanns, i øvrigt sammen med tolv andre! "Uglius" havde under hele plejeforløbet været meget tillidsfuld og hele tiden søgt menneskekontakt. Den første tid efter udsætningen kom den om aftenen for at få føde og for at "snakke". Den har nu også fået kontakt med artsfæller, hvilket to kuld unger vidner om. Den kan dog stadig finde på at komme tæt på og se på sine mennesker. Så sent som aftenen før havde den siddet på tagrygningen.

Vi fik hurtigt konstateret, at Musvågen ikke holdt af mennesker. I samme sekund som den fik øje på os, begyndte den at flyve rundt i volieren, så vi skyndte os uden for synsvidde, for at den ikke skulle få skrammer af kollisioner med volierens vægge. Men fanges skulle den, for rovfugle skal helst sættes ud der, hvor de bliver fundet. Udsættes de i andre fugles territorium, bliver de mobbet væk. Vi skulle altså have fuglen over i en kasse og ud til findestedet med den. Atter kom der handsker på banen, og med

Parat til den sidste transport.

fuglen sikkert anbragt i bagagerummet kørte vi ud til dens territorium.

Det var en flot dag med høj himmel og frisk vind. Over skoven kredede en enlig Musvåge, måske magen? Vi stillede os et par hundrede meter fra skovkanten. Christian Scheffmann holdt Musvågen i strakt arm. Det var tydeligt at se, at skulderen ikke længere hang på den. Den slog utålmodigt med vingerne, og da den blev sluppet styrede den i direkte og kraftfuld flugt mod skoven, hvor den satte sig på en gren et par meter over jorden. I teleskopet kunne vi tydeligt se, hvordan den sad og tog omgivelserne i øjesyn og pudsede fjerdragten.

Vi tog afsked med Christian og Jette Scheffmann og kørte hjem i sikker forvisning om, at Musvågen var klar til at genoptage sit normale liv.

Der skal lyde en stor tak til Christian og Jette Scheffmann for det store arbejde, som de udfører for at hjælpe tilskadekomne dyr og fugle.

Jette og Christian Scheffmann med musvågen umiddelbart før den slippes.

Mødereferater

Bharatpur, Indien

Tirsdag den 7. november holdt DOF-Fyn møde om det indiske reservat Bharatpur, som de to århusianske ornitologer Christian A. Jensen og Klaus Mortensen havde besøgt. Flemming Byskov var blandt tilhørerne.

Jeg mødte frem i filmlokalet på Risingskolen med glæden over ikke at skulle opstille lysbilledudstyr og frygten for at mødefrekvensen blev de sædvanlige 3-4 DOF'ere. Jeg blev

glædeligt overrasket, da 27 deltagere mødte op. Der var øl, vand og æbler fra DOF-Fyns kasser og tillige en god stemning. Christian og Klaus fra Århus mødte op i god tid, medbringende

et større udstyr: Båndoptagere, to store højttalere, lysbilledapparater m.v., som straks blev rigget til. Foredraget bestod af tre afsnit.

Det første var en præsentation af landet, kulturen og folkloren i billeder og lyd – flot og betagende. Efter en kort pause var det fuglene i Bharatpur, det drejede sig om: Fantastiske fotos – sikke billeder. Det var ikke alle billederne, som foredragsholderne kunne sætte artsnavn på – også ligegyldigt, vi fik serveret en fugletur for livet. Hvilke stemninger med perfekte dias, præsenteret med overblending, utroligt professionelt ar-

Vejlerne gennem tiderne

Poul Hald Mortensen fortalte om Vejlerne i filmlokalet på Risingskolen torsdag den 7. december. Formanden beretter.

Kl. 19.00 på Risingskolen oplevede 28 DOF-Fyn'ere en veloplagt Poul Hald Mortensen fortælle om Vejlerne. Vi fik, til ca. 40 lysbilleder, Vejlernes historie - Pouls historie - og redegørelse for forvaltningen af de store arealer, efter at den nye ejer er kommet til. Blandt de berørte emner var bekæmpelsen af vildmink, ræveproblemer, Odderbestandens udvikling og Tranebestanden i Nordjylland m.m. Alt i alt et særdeles fyldigt foredrag fra en mand, der kan øse af et langt livs erfaring med Vejlerne.

bejde. Efter endnu en kort pause kom tredje afdeling: En tur på markedet – med lyd. Besøg ved diverse kulturminde, med guide på engelsk, perfekt lyd – utroligt flot – det var som selv at være til stede.

Og endelig - til slut - på tur til det bedste område for observation af Tiger. Minsandten om ikke de havde foto af en levende, vild Tiger – sikke en tur! Vi DOF-Fyn'ere så 400 dias uden at blive trætte – det i sandhed bedste turforedrag, jeg til dato har oplevet! Stor tak til Christian og Klaus.

Vi, der overværede foredraget, vil sent glemme billedet af den unge Ræv, der på jagt efter føde var gået gennem tyndisen og næste morgen, foreviget af Poul, ynkeligt frosset fast, uden en chance for at overleve.

Tilblivelsen af de mange fugletårne – arbejdet på feltstationen, jo, vi kom det hele igennem. Spørgelysten fra "os" i salen var stor, og svarene var præcise og uddybende. Det var svært at stoppe til tiden. Tak til Poul Hald for et meget flot og hyggeligt julemøde.

Sangposter hos Bogfinker og Gærdesmutter

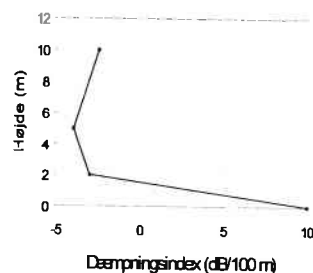
Af Marianne Mortensen

Vi kender alle Bogfinkens og Gærdesmutterens sang, som vi kan opleve overalt hvor vi færdes, sidstnævntes endog året rundt, Marianne Mortensen har studeret disse arters valg af sangpost. Feltundersøgelserne fra Høstemark Skov indgår som del af Marianne Mortensens speciale i biologi/formidling ved Odense Universitet. Ud over disse undersøgelser, som indgår i specialet som den sædvanlige biologidel, designes en miniudstilling om fuglesang "Hver fugl synger med sit næb" for Zoologisk Museum i Svendborg. Udstillingen åbner sommeren 2001.

BALANCEGANG: Fuglesangen udgør et dilemma for fuglen. Den er splittet mellem fordelene ved at synge: at annoncere sin tilstedeværelse over for rette vedkommende; og ulemperne: at gøre prædatorer opmærksomme på sig selv. Tydeligvis må fordelene ved sang opveje ulemperne. Men hvordan bærer fuglen sig ad med at minimere risikoen?

I foråret og sommeren 2000 udførte jeg en række feltundersøgelser på Gærdesmutteren og Bogfinken. Feltundersøgelserne fandt sted i Høstemark Skov, der ligger ved Lille Vildmose syd for Aalborg. Skoven er fredet, og ejes af Aage V. Jensens Fonde.

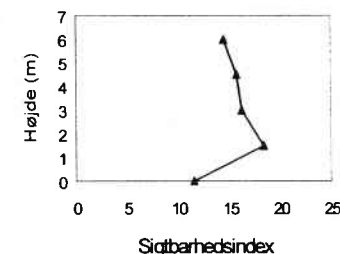
Formålet med undersøgelserne var at karakterisere fuglenes valg af sangpost. Valget af arterne Bogfinke (*Fringilla coelebs*) og Gærdesmutter (*Troglodytes troglodytes*) var bevidst: to fuglearter, som lå langt fra hinanden hvad morfologi, fjerdragts farve og mikrohabitat angik. Disse forskelle kunne måske belyse netop hvilke strategier, fuglene benyttede i deres valg af sangpost. Bogfinkehannens strålende fjerdragt gør den iøjenfaldende og tegner sig sikkert for en del af dens tiltrækningskraft over for hunner. Men de klare farver gør den også iøjenfaldende over for prædatorer. Gærdesmutteren er bedre kamoufleret med sine brune nuancer; er den bedre beskyttet end bogfinken?

Figur 1. Lyddæmpning som funktion af afstand i en skov. Data fra HUNTER (1980).

Tidligere undersøgelser har vist, at den optimale højde for udbredelse af lyd i en skov var ca. 5 meters højde (se fig. 1). Her er dæmpningen af lyden mindst. Mine undersøgelser viste, at Bogfinken hovedsageligt valgte sangposter et godt stykke over jorden. Den gennemsnitlige sangposthøjde var ca. 10 m. Gærdesmutteren derimod valgte højder på 2-3 m. Med hensyn til lydudbredelsen valgte Gærdesmutteren altså den mest fordelagtige sangposthøjde. Placeringen af bogfinkernes sangposter i 10 meters højde medførte, at deres sang ikke nåede helt så langt væk.

Sigtbarheden i skoven gav et andet billede. Mine resultater (fig. 2) viste, at sigtbarheden var højest i 1,5 m højde. Sigtbarheden er i dette tilfælde kun målt op til højden 6 m, men tidligere lignende målinger viser, at sigtbarheden kan falde noget i de højere vegetationslag (8-14 m). Det ser altså ud til, at Gærdesmutteren placerer sig mere synligt end Bogfinken. Men hvordan opfører fuglene sig på sangposten? En strategi, fuglene kunne benytte til optimering af sangudbredelse, er maksimering af sangaktiviteten i de vertikale lag, hvor lydudbredelsen er bedst.

Figur 2. Lodret sigtbarhedsprofil af Høstemark Skov. 25 er maksimal sigtbarhed. Metode efter HUNTER (1980).

Sangaktiviteten

Som et mål for fuglens sangaktivitet beregnede jeg sangprocenten for de observerede fugle. Sangprocenten er defineret på følgende måde:

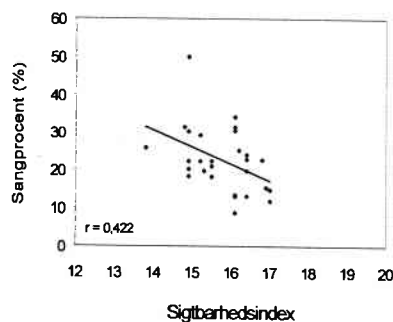
$$\text{Sangprocent} = \frac{\text{samlet varighed af sang på én sangpost (s)}}{\text{tid tilbragt på sangpost (s)}} \times 100\%$$

En sangprocent på 30 angiver altså, at en fugl har brugt 30% af den tid, den har tilbragt på en sangpost, til at synge.

Mine data viste ingen tydelig sammenhæng mellem sangposthøjden og sangprocenten hos Bogfinkerne. For Gærdesmutterne var der derimod en signifikant korrelation mellem sangposthøjden og sangprocenten. Alle de observerede

Gærdesmutter benyttede sangposter mellem 0 og 5 m højde. Jo højere gærdesmutterne placerede deres sangposter, jo højere var deres sangprocent. Det tyder altså på, at gærdesmutterne i højere grad tager hensyn til akustikken i deres omgivelser end bogfinkerne. Lydforholdene bliver jo netop bedre og bedre fra 0 m op mod 5 m (se fig. 1).

Endvidere sås der en svag sammenhæng mellem sangprocent og sigtbarhed hos Gærdesmutterne (fig. 3). Sangprocenten steg, når sigtbarheden faldt. Gærdesmutterne var tilsyneladende tilbøjelige til at synge mere, hvis de var bedre skjult. Desværre kunne denne sammenhæng ikke analyseres hos Bogfinkerne.

Figur 3. Sammenhængen mellem sigtbarhed og sangprocent hos Gærdesmutterne. Korrelationen er signifikant.

Mikrohabitat

Ud over at være betinget af de visuelle og akustiske forhold på levestedet, kan Bogfinkens og Gærdesmutterens valg af sangpost nok til en vis grad tilskrives deres mikrohabitat. For at undgå energikrævende flyvture mellem skovbunden og træernes øverste grene kan fuglene vælge som strategi at placere alle deres aktiviteter i samme vertikale lag af skoven. I sommerhalvåret fouragerer Bogfinken gerne på træernes grene og i luften, hvor insekter fanges i en kort svirreflugt. Bogfinken vælger netop også sangposter i træernes grene. Gærdesmutteren holder derimod næsten udelukkende til nær jorden, når den fouragerer. Dens valg af sangposter tæt ved skovbunden afspejler måske dette forhold.

Sammenfatning

Samspillet mellem de forskellige faktorer, der former en arts evolution gør det svært at sige noget entydigt. Er Gærdesmutteren kryptisk farvet, fordi den er mere udsat for prædation end andre fugle gennem sin levevis tæt ved jorden? Eller har dens kamuoufflage tilladt den at udnytte en niche, som andre mere farverige fugle ikke kan? Er Bogfinken tvunget til at leve mere beskyttet i træerne, fordi den er stærkt farvet? Eller har dens tilbagetrukne levevis tilladt den at udvikle

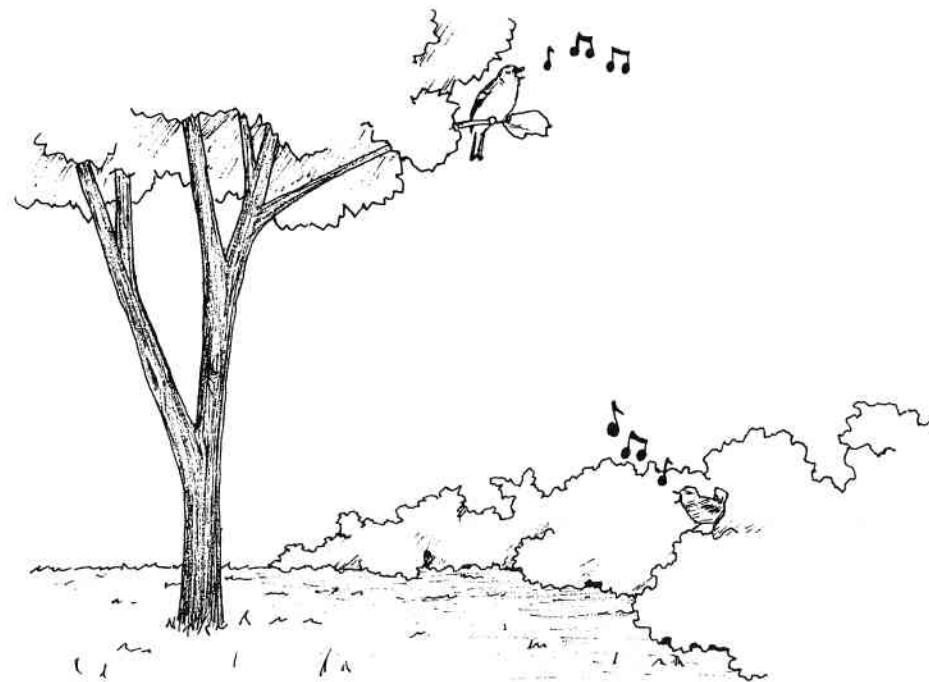
stærke farver som blikfang? I hvert fald udnytter begge fugle deres farve optimalt.

Litteratur:

GÉNSBØL, B: *Nordens fugle*, 3. udg. GEC Gads Forlag & Nordstedts Förlag. Hong Kong: 1987

HALD-MORTENSEN, P; JOENSEN & AH; RABØL, J: *Danmarks Dyreverden*, bind 8. (Red. Hvass, H). Rosenkilde og Bagger. Odense: 1971

HUNTER, ML (1980): *Microhabitat Selection for Singing in Great Tits, Parus major: Some Visual and Acoustical Considerations*. Anim. Behav. 1980, vol. 28, pp. 468-475

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden medio februar - medio maj. Perioden bød på høj ornitologisk aktivitet og mange spændende fugle. Dette på trods af at foråret lod vente på sig og kun gav sig til kende i få dage af gangen. Fugle mærket med * skal godkendes af SU for at kunne optages på de officielle lister.

Toppet lappedykker

26/2 469 i farvandet mellem Strynø og Hjortø (KDJ).

Sorthalset Lappedykker

11/4 3 Arreskov Sø (EEH). 24/4 2, 30/4 1 Brændegård Sø (LBR, THH).

Nordisk lappedykker

24/4 rastede 3 på havet ud for Tryggelev Nor (THH, SG, MMJ).

Rørdrum

Går rygter også blandt fugle eller? Man kunne i hvert fald fristes til at tro at Rørdrummer uden for Danmarks grænser også har hørt at paskontrollen er ophørt! Der er således set og hørt Rørdrummer som aldrig før.

I hele perioden har 2 opholdt sig ved Arreskov Sø (LBR m.fl.), mens der 9/3 var en ved Ollerup Sø (Hans Havelund) og 3/5 1 ved Tåsinge Vejle (TMØ). Langeland er dog helt suveræn. Her er der optalt hele 16! forskellige paukende "drummer" (NRA, OHG).

Silkehejre*

Odense Fjord fuglen blev sidst set d. 25/2 (BJU).

Hvid Stork

26/3 rastede en forårsbebuder ved Vindeby på Tåsinge (Hanne & Karsten Sørensen). 11/4 Storebæltsbroen 4 vest (Ole Post). 24/4 spankulerede en rundt efter en traktor på en mark ved Hestehavegård mellem Gislev og Ørbæk (Jens Harrekilde). 25/4 blev højst sansynligt samme fugl set ved Lamdrup, Gislev af JSA. 12/5 2 Ø Sarup Sø, Hårby (BØN).

Skkestork

14/5 fik Anders Myrtue sig en rigtig herlig oplevelse da en adult spiste godt af Fjormarkens godter inden dagen gik på hæld.

Sort Stork

2/5 1 NØ 15.45 Gulstav (SØB).

Pibesvane

20/2 47 R øst for Udby, syd for Nr. Åby (LBR).

Sædgås

18/2 108 Føns Vang (HST, SKA, RYT, BSN).

Kortnæbbet Gås

18/2 1 Føns Vang (HST, SKA, RYT, BSN). 28/2 2 Holckenhavn, Nyborg (THH).

Dværggås

Dværggåsen på Føns blev sidst set d. 18/2 (HST, SKA, RYT, BSN)

Lysbuget Knortegås

28/2 10, 21/3 16, 2/4 7, 7/4 ad + 2k alle Mågeøerne (JSA).

Sortbuget Knortegås*

27/3 1 Ristinge Hale kan være samme eksemplar som rastede på lokaliteten i efteråret (OHG).

Rustand

18-25/3 1 ikke-ringmærket han, Neverkær (CMI, Dina Dræby, RSJ). Mulige fangeskabsfugle kan dog ikke med sikkerhed opfattes som værende spontane, hvis de ikke bærer ring(-e), da mange fangeskabsfugle desværre ikke er ringmærkede.

Blåvinget And*

9/4 fandt Henrik Knudsen amtets blot 2. fugl rastende ved Østerøso, men desværre forsvandt den flotte han efter blot 5 timer.

Rødhovedet And

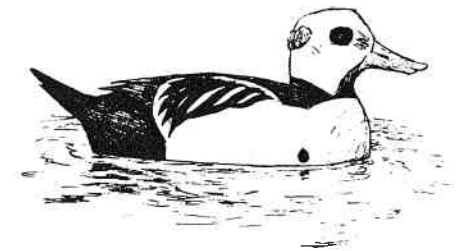
12 +14/5 rastede 1 på de oversvømmede enge ved Ølund, øst for Otterup.

Edderfugl

3/3 lå der 10-20.000 i farvandet mellem Bøjden og Fynshav. Rent statistisk burde der ligge 1-2 Kongeederfugle i flokken, så frem med kikkert og robåd!

Kongeederfugl

22/2 fandt Søren Gjaldbæk en flot adult han, som lå og vuggede i bølgerne ud for Horseklint. Hurtig udmelding gjorde at flere fik denne flotte fugl at se samme dag.

Stellersand

9/4 lå en han ved Romsø Rev, langt væk fra civilisation og nysgerrige blikke (Lystfisker via CMI).

Sortand

15/4 havde 4 stk. vist fået forårskuller da de kurtiserede heftigt Arreskov Sø (EEH).

Lille skallesluger

24/4 1 Tryggelev Nor er en ganske sen observation (THH, SG, MMJ).

Toppet skallesluger

26/2 så KDJ hele 925 i farvandet fra Strynø til Hjortø.

Stor Skallesluger

7/5 1 han Arreskov Sø er en noget sen observation (EEH).

Sort Glente

24/4 1 S Fredmosen (THH, SG, MMJ). 8/5 1 Arreskov Avlsgård (FLB, JPÅ).

Havørn

Så er det igen ganske vist at Havørneparret ved de sydfynske søer har ynglesucces. Udenfor søerne er der dog også set et par forskellige Havørne:

3/4 1 R Tryggelev Nor (JSA). 8/4 1 Rath, Sydlangeland (Ib Kragh Petersen), Langeland har i perioden haft besøg af mindst 3 forskellige individer (NRA). 8/4 1 2k Stige Ø (TMØ + 21) og 1 juv vest Gråsten Nor, Ærø (LTP). 14/4 1 2k Egensedybet (JHJ). 24/4 1 3k NØ Seden, Odense (Kaj Petersen).

Kongeørn

19/4 1 ad NV Bjernemark Tåsinge (PVR).

Aftenfalk

17/5 1 2k han Rudkøbing (NRA).

Dværgfalk

En enkelt vinterobservation: 25/2 1 rast ved Slambassinet (MSN).

Trane

27/3 8 N Rudkøbing (SG, MMJ). 4/4 20 NØ Fåborg (PDP). 16/4 1 S Bogensø, Langø (CMI). Primo maj 11 Langeland (NRA).

Sortgrå Ryle

På den altid sikre lokalitet Vresen rastede 26/4 39 rekordmange (PHH og Morten Nielsen).

Stenvender

26/4 blev der virkelig vendt sten på Vresen. En rekordstor flok på 54 individer blev set af PHH og Morten Nielsen. 29/4 30 Egholm + Vestermosen, Baagø er også rigtig mange (BSN).

Stribet Ryle

For 2. år i træk ses denne sjældne vader i fyns amt. 8/5 rastede 1 ved Kongesø, Avernakø (RBL, Rabøl).

Enkeltbekkasin

17/3 1 Monnet (PVR). 6/4 1 Naturskolen, Svendborg (EEH). 13/4 1 Påø Enge (EEE).

Almindelig Kjove

29/4 2(lys + mørk fase) SØ Sønderhjørne (PDP).

Stormmåge

23/4 1 100% albino Fyns Hoved (FLB).

Dværgmåge

Arten er set mange gange ved Sønderhjørne i april og maj med maximum 24/4 48 SØ (PDP).

Sorthovedet Måge

2 individer er siden primo april set kurtiserende i en Hættemågekoloni (MSN m.fl.). Lokaliteten hemmeligholdes.

Ride

22/2 2 Horseklint (SG).

Sortterne

29/4 3 Brændegård Sø (KPO, Bjarne Golles). 14/5 1 Arreskov Sø (LBR).

Søkonge

10/3 1 rast ved Horseklint (MRP, KHL).

Huldue

17/3 52 Nørreballe Nor (OHG, NRA).

Slørugle

En blev fundet død primo februar ved Ferritslev. Er første fund på Midtbyn i næsten 30 år! (Per Rasmussen).

Mosehornugle

17/2 så BAN 2 fugle raste kortvarigt ved Slambassinet. 28/4 1 Fyns Hoved (NBJ, Lilly).

Vendehals

13/5 1 Lohals (FBE).

Hærfugl

4-5/4 rastede en i en have ved Frørup, Nyborg (Karen Rasmussen). 6/5 1 rast Henninge Nor (OHG).

Grønspætte

31/3 1 Vejstråp Å's udløb (Jan Sørensen). 14+19/4 1 Flyvesandet Camping (THH, SEK, SG).

Sortspætte

4/4 1 Skabohuse, Nyborg (KHA).

Rødstrubet Piber

16/5 1 rast i Slambassinet (THH), er en ud af kun få årlige fynske observationer af denne om foråret så karakteristiske piber.

Sortrygget Hvid Vipstjert

Som alle andre steder i landet er denne vestlige race set i meget større antal end normalt. 11/3 2 (1 + ad hun sodr) Wedelsborg (MMJ). 23-24/3 1 hun Bøjden Fægehavn (SG, LBR, RYT). 10/4 1 Jersore (THH). 13/4 1 Odense Å ved Ejby Mølle (AS). 14 + 20/4-9/5 1, 29-30/4 + 3/5 2 Vejlen, Tåsinge (PVR, AB, Jørgen H. TMØ). 27/4 1 Hårby (via HK 23445580). 29/4 1 Knudshoved (BSN).

Bjergvipstjert

Der er sikre ynglefund i amtet.

Vandstær

17-18/4 1 Odense Å ved Munke Mose er seneste forårsfund i amtet (MSN).

Sortstrubet Bynkefugl

23/2 1 hun Bogense Marina (SG). 4/4 1 hun Tryggelev Nor (JSA).

Ringdrossel

Forårstotalen er p.t. på ca. 40 fugle.

Sivsanger

9/5 6! sy Fredmosen er rigtig mange i "fynske farvande" (MMJ, SG).

Savisanger

I perioden primo maj har 1 synget i Fredmosen (OHG, NRA). Hvornår bliver den første hørt i Fjordmarken ved Odense Fjord?

Munk

Et par enkelte senvinterfund: 17/2, 23/3 1 Carsten Haugs Vænge, Odense (SG). 25/2 1 Thyregodsvej, Odense (RSJ).

Rødtoppet Fuglekonge

17/3 1 Bredholt (JA, LA, LBR). Under det store landeinflux af arten, primo april, blev et par stykker også obset i det fynske: 8/4 1 Jøvet, Fyns Hoved (JHJ), 9/4 1 Hov (SG, THH). 13/4 1 sy syd for Tryggelev Nor (FIE, ESE).

Skægmejse

Er en af de arter som ser ud til at få en god ynglesæson på Langeland. Alene i Henninge Nor er der 15 par (NRA).

Stor Tornskade

25/2 1 Arreskov Sø (FLB). 6/3 1 Motorvejen v. Blommenslyst (TJS, JFR, PU, JSN). 16/3 1 Klæsø (KDJ). 16/4 1 Fjordmarken (BAN). 19/4 1 Flyvesandet (MMJ, SG).

Gulirisk

3/5 1 rast Hollufgård (MSN).

Hortulan

3/5 sang en han kortvarigt på Fyns Hoved hvorefter den trak NØ (MMJ, THH).

Laplandsværling

12/4 1 rast Geels Å (SG). 14/4 1 hun rastende ved Slambassinnet (THH, SeK, BN).

Snespurv

28/2 165 Mågeørerne, er største forekomst i amtet de sidste 24 år! (JSA).

Turrapporter

DET MIDTJYSKE SØHØJLAND

Fra medio marts til medio april er spætterne særligt aktive, hvilket søndag den 11. marts havde sendt 11 fynske fuglekiggere til skovene og søerne omkring Silkeborg. Dagen bød på de forventede midtjyske specialiteter: Sortspætte 1 ved redegul, Grønspætte

flere hørt, Isfugl 2, Lille Skallesluger 6, Vandstær 2 og Bjergvipstjert 1. En tidlig Hvid Vipstjert lod sig også se, desuden Kernebider 1 og Misteldrossel 1. Endelig havde man held til at se 1-2 Stor Hornugle.

LYØ RUNDT

En frisk og kold nordøstenvind og stedvis dyb sne var de barske rammer for 8 friske folk på Niels Bomholts tur den 25. marts. Belønningen faldt i form af en ny art for verden: en gås, der bortset fra et hvidt hoved var helt sort, overvingerne lidt lysere/grålige. Næbbet var knaldrødt og benene kødfarvede. Niels har ikke kunnet finde bemeldte fugl beskrevet/afbildet noget

steds. I selskab med ovennævnte sås mange Grågæs. Af ænder sås Trolldand, Taffeland og Skeand. Vadefuglene var repræsenteret af Strandskader, Hjejler, Stor Regnspove og Almindelig Ryle. En Blå Kærhøg fouragerede over strandengen. Efter godt fire timer nåede man tilbage til udgangspunktet - færgelejet -, hvor en flot Fjeldvåge vinkede farvel.

SKÅNETUR 30/3-1/4

Af Martin Søgaard Nielsen

På en fredag eftermiddag hvor meteorologerne havde spået forårets komme indenfor de nærmeste dage, var der afgang til Skåne for en forventningsfuld forsamling. Sidste års leder havde i år allieret sig med Michael Mosebo Jensen - hvorfor, kan den nysgerrige læser måske få en ide om,

ved at læse om sidste års tur i Havrevimpnen 2/2000! Den "nye" leder stod som planlagt ved afgangsstedet og talte de fremmødte. Men hvor var Åge??? Michael prøvede at ringe til Flemming - intet resultat! Via opringninger til andre ornitologer lykkedes det dog at fremskaffe Åges telefonnummer. "Er

Åge hjemme"? Spurgte Michael kvinden i den anden ende af røret. "Nej, han er da ude at spille tennis"!!! "Og i øvrigt meldte han afbud i går"! De ankomne deltagere samt Michael forstod lynhurtigt, at Flemming "lige" havde glemt at orientere Michael om dette. Hvorvidt det er et udtryk for, at man som medleder af Flemmings ture, selv skal søge den nødvendige information skal være usagt, men det lå i mindet på visse af deltagerne at Flemmings hukommelse vist ikke er på højde med en EU-politikers! Nå, af sted kom vi.

Da vi havde kørt et stykke tid kom Michael i tanke om, at han havde glemt den Skånske Skådarguide i Middelfart. En guide som ganske enkelt er uundværlig, hvis man vil finde fuglene i det skånske. Snarrådig som han er, fik han dog hurtigt ideen at ringe til Esben Eriksen, hvis eksemplar vi så kunne komme forbi og hente i København. Han var hjemme og med en afstikker fra motorvejen blev den hurtig hentet.

Deltagerne i Michaels bil blev hurtigt klar over at chaufføren stillede store krav til "co-drivers" evne som kortførere. Martin (undertegnede) mente dog at ham og Birte til en vis grad var undskyldt idet Michaels skånekort var fra 1960! Nå, men vel ankommet til det yderst fine vandrehjem i Lönsboda kunne vi konstatere at der var sket endnu en kommunikationsbrist. Vi var ankommet 15 personer i 5 biler - men hvad, så fik bagagen i hvert fald plads.

Lørdag morgen startede vi ved den nedlagte jernbane, som gav de forventede Urfugle, Sort- og Grønspætter, Fyrremejser men ingen Tjur eller Spurveugle. Området er meget specielt og helt klart en perle i det skånske. Michael havde dog kun ét i tankerne: HJERPE. Næste lokalitet skulle være et godt sted, men kortegen skulle lige stoppe og handle. Så mente Kajs bil (den som blev så berømt sidste år) at nu var det på tide at skabe lidt opmærksomhed, hvorfor den lækede mængder af benzin ud på parkeringspladsen. Kaj havde dog lært lektion fra sidste år, og med Henrik Mørups hjælp fik de to repareret bilen i et tempo, som kun formel 1 mekaniker kunne have gjort det. Imens fik Birte og Michael skrabet en ny turart til listen - Skovspurv. Hjerpelokaliteten gav ingen Hjerper men en Rød Glente, en Fiskeørn, en Rørhøg og turens første Traner. Efter tip fra en lokal ornitolog kørte vi til en lokalitet i nærheden for at kigge efter et par Spurveugler, som han havde set her for 3 uger siden. Dem var der ikke skyggen af, men visse deltagere fik en rigtig god oplevelse af to Sortspætter som "lurede" på hinanden. Videre mod Nyteboda hvor vi så flere små traneflokke og et par musvåger trække forbi. Mens fokus var rettet mod en flot Kernebidder og en Spætmejsje af den nordiske race(er til forskel fra de fleste danske helt hvid på brystet), kom en Grønspætte og ville være med.

Vel hjemme igen ved 16-tiden var

folk tørstige efter kaffe og lidt at spise. Martin syntes dog at der var lidt træk i luften og gik ud og stillede sig på gårdspladsen, hvor Eske og Edda gjorde ham selskab. Efter 5 minutter kom en stor rovfugl til syne - hvad fa... er det ikke... jo - "HAVØRN" råbte Martin og sekundet efter hørtes 12 stole skramle voldsomt indenfor. Folk styrtede ud og blev belønnet med en flot subadult Havørn, som besluttede sig til at kredse lige hen over hovedet på os - herligt. Efter dette fik mange sig en middagslur, mens der de næste 1½-2 timer blev set over 300 traner trække forbi i småflokke krydret med en Fiskeørn og en Rørhøg.

Så var det tid til uglelytningstur. Den startede perfekt med Stor Hornugle og optimismen var i top. Vi startede derefter på en af Skådarguidens 4 ugleruter, hvor det præcist er angivet hvor det er godt at stoppe og hvad der er chance for at høre. Vi stoppede og lyttede og stoppede og lyttede.... Inge havde for længst besluttet sig for at blive i bilen, mens flere af de andre deltageres humør og motivation dalede, efterhånden som tiden skred frem og uglerne forblev tavse. Det begyndte at blæse mere og mere og Spurveugle var så godt som udelukket, da det var bælgravende mørkt. På allersidste punkt hørte vi med det samme noget, da vi steg ud af bilerne - "på-på-på" - "på-på-på"; Perleugle og hele to af slagsen som snakkede med hinanden. Flemming ville også være med, hvilket resulterede i at begge Perleuglerne tav

øjeblikkeligt! Vel hjemme igen kl. 23.00 skulle dagens kulinariske måltid indtages, og det blev selvsagt sent inden folk kom i seng.

Da der var afgang kl. 05.25 næste morgen var feltet noget reduceret, og de tilbageværende var "friske" som Bjørne der lige er vågnet af deres hi. Kaj og Flemming var så heldige at høre en Tjur, hvilket de andre(specielt Michael) var lidt mistænksomme overfor, da det nu var 1. april! Men den var god nok. To Traner lod se og høre fint, men igen prøvede Flemming at imitere. Denne gang med det resultat, at de to Traner lettede! Følgende anbefales derfor at sikre sig inden du næste gang tager på fuglestemmetur: 1) Undersøg om Flemming er i nærheden. 2) Er han på samme lokalitet, som du har udset dig - kan du lokalisere ham nærmere, ved selv at imitere f.eks. en ugle, hvorefter Flemming selvfølgelig imiterer tilbage, i den gode tro at fuglen skal komme nærmere. Du har nu lokaliseret Flemming, og kan således bevæge dig væk fra ham og sikre dig, at han ikke "skræmmer" fuglene væk! Spøg til side - Vi fik jo alle sammen hørt og set de fugle vi skulle, inden Flemming lod stemmen gjalde. Pusten gik dog ud af Flemming, da der senere skulle skiftes hjul på Klaus' bil, som var punkteret.

På vejen hjem fra Lönsboda kørte vi forbi Tydingen, hvor flere par Fiskeørne skulle yngle. Vi var da også så heldige at se 3 forskellige, som så ud til at have et godt øje til hinanden.

Tilbage i København var alle biler

kørt hver til sit, og Esben fik sin bog igen. Han orienterede os om, at der var mulighed for at se Sorthovedet Måge på vejen hjem ved Holmesø. Den ville vi alle 3 gerne se, og i samme ombæring øjnede Michael og Martin chancen for at øge antallet af turarter betragteligt. Der var nemlig en flaske rødvin på højkant, og på det tidspunkt så Birte klart ud til at skulle indkassere en sådan fra Martin. Flemming med flere, havde tidligere grinet flere gange af Martins høje bud på 102 arter sammenlignet med Birtes 85. Som den "kylling" Michael nu er, havde han gættet på 100, hvilket betød at han på ingen måde kunne tabe! Ved Holmesø

kurtiserede 2 Sorthovede Måger og hele 10 Splitternes var ankommet.

Efter besøget ved Holmesø - som Birte i øvrigt mente var snyd - skilte kun 4 arter vinderen fra at være taber. Dette fik Michael og Martin til at være hyperopmærksomme fra bilen. På Sprogø sås Klyde og Sildemåge og forskellen var nu reduceret til bare 2 arter. Da vi nåede Odense måtte Martin dog konstatere, at med 91 turarter var slaget tabt. Han konstaterede dog også, at konkurrencen havde betydet, at der blev opretholdt en ekstrem høj observationsaktivitet på hele turen, og især de sidst 1½ time, hvor man ellers har for vane at snorksove.

- Tak til alle for en rigtig god tur. På gensyn derude. -

Fra Michael Mosebo Jensens tur til Sønderjylland den 22. april har vi modtaget to beretninger. Den første er fra en garvet turdeleger, udvalgt til at rapportere blandt deltagerne. Den anden er indtryk fra en, som var på sin første DOF Fyn-tur.

Kanon-fugletur til det sønderjyske!

Af Rudi Semrau Jensen

Vækkeuret ringede kl. 3 natten til søndag d. 22. april. Ud af fjerene, hurtig morgentoilette, et par strækøvelser for at få blodcirkulationen i gang, hurtig påklædning, let morgenmad, det nødvendige grej ud i bilen - så afsted. 21 personer mødte op. De kom fra henholdsvis København, Nyborg, Svendborg, Middelfart og Odense og omegn.

I 6 biler kørte vi mod Tønder til 'LÆGAN' P-plads ved Møllehus. På turen kunne vi så nyde og følge med i dæmringen. Vel ankommet gik vi mod vest ad diget langs med Vidåen. Solen var ved at stå op, mosekonen bryggede allerede, ikke en vind rørte sig, ikke en sky på himlen, det var flot og male-risk... jo, så var det jo lige det med

fuglene - vi lyttede, der var fuldstændig stille de første minutter, så kunne der i det fjerne høres en paukelyd, der blev hørt i alt 3 Rørdrummer, 2 Landsvaler fløj frem og tilbage over landegrænsen, men pludselig blev stilheden brudt: dér er den! BLÅHALS!!! Vedkommende, som havde set den, kunne meddele: nu er den nede omkring jorden, bag en gren, inde i busken, inde i tagrørene, bag en busk - der blev fægtet med teleskoperne, jo, der var et eller andet. Nu kunne den tydeligt høres, de første og mest karakteristiske strofer var ikke til at tage fejl af, så skiftede den til lidt hen efter en Nattergal, og pludselig sad den helt fremme på en gren, nu kunne alle iagttage den på ca. 50 meters afstand og se farverne, og med det hvide skjold på det azurblå bryst - det var helt klart den sydlige race. Det var jo det, vi var kommet efter bl.a., og nu kunne en ny art krydses af på de fleste lister. Stemningen blev fra nu af mere afslappet - succesen var i hus og Michael smilede veltilfreds. I alt blev der noteret 6 Blåhals SY. Endvidere Stor Regnspove 42 Ø, Løvsanger 2 SY, Rørhøg 4, Sivsanger 2 SY (landets første). Vi havde svært ved at løsrive os fra dette paradys, men der lå flere oplevelser og ventede på os.

Ved Lægan-huset ved foden af diget fik en af deltagerne øje på en Brud. På 1 meters afstand kunne vi alle nyde synet af dette lille gesvindte rovdyr. Den var ikke særlig bange, den følte sig øjensynlig sikker i sit bo som havde adskillige ind- og udgange. Det tog den

kun brøkdelen af et sekund at komme fra en udgang til den næste, den var så nysgerrig, at den af og til kom helt frem for derefter at være i sit skjul igen, inden udløseren på kameraet var helt færdig.

Næste station var Saltvandssøen. På vej dertil skulle vi lige ud af bilen i Rudbøl, for storken sad på sin plads i reden og var ikke spor sky - den så nærmest ud til at nyde at blive fotograferet. Vi fortsatte, og uden at skulle vise pas krydsede vi den dansk/tyske grænse, det følte i grunden lidt underligt. Lidt senere så enkelte af deltagerne en flot Blå Kærhøg hun som lettede fra en markpæl. - Et imponerende skue mødte os, da vi ankom til Saltvandssøen. Aldrig før har undertegnede set så mange fugle her. Der var virkelig aktivitet både i luften, på jorden og på vandet. Konstant var der i hundredvis af Bramgæs i luften, Klyderne skummede vandoverfladen, Rørhøgen i parringsagt, Skægmejse, som både hørtes og sås, 200 Knortegæs som holdt til på diget, Stor Kobbersnepe i parringsagt, Græshoppesanger blev hørt, Stenpikker, diverse svømmeænder og endnu 3 Blåhals blev hørt. Brushane, Dværgfalk, Sortklire, Hjejle.

Vi havde ingen held med at finde Den Rødhalsede Gås, for Bramgæssene, hvorimellem den skulle findes, stod alt for langt væk, så vi kørte videre op til klæggraven i Margrethekog. Her på diget fik vi et flot view over marsken med vandhuller, hvor vi observerede Atlingand, Knarand, Skeand og andre

svømmeænder. Sorthalset Lappedykker, et flot par Brushøns i yngledragt. Hen over hovedet på os fløj Gul Vipstjert og et par Landsvaler, og i marsken bag Bramgæssene luskede ræven rundt, og fuglene strakte hals og var på vagt - klar til afgang, hvis den skulle komme for nær. 3 personer var gået 200 m længere mod nord og pludselig fik Michael et opkald på Mobillos: RØDHALSET GÅS!!! Alle fik travlt med at komme derhen, og 21 kikkerters og lidt senere 15 teleskoper blev rettet ind, og der blev forklaret og peget, og alligevel var det svært at få øje på gåsen, men den var der, og vi så den alle sammen efter et længere studium. Godt gået af Martin Nielsen, som havde spottet den iblandt ca. 1500 Bramgæs.

Efter denne flotte obs. kørte vi til Draved Skov. Der var rapporteret, at Lille Flagspætte var blevet observeret for nogle dage siden, men den fandt vi desværre ikke, vi nøjedes med at notere Kernebider 3, Spætmejse og dens redeindgang, som tydeligt viste, at redehullet var tilpasset med ler. Gåturen i skoven var en dejlig afveksling og nydelse, idet skovbunden var dækket af anemoner i fuld flor, og der var en fred og idyl.

Rømø var næste punkt på programmet. 4 km kørsel på stranden mod S fra Lakolk førte os til to klitsøer. Her ankom vi lidt over middag og slog os ned i klitterne og fik hurtigt øje på Hvidklire, Sortklire, Stor Kobbersneppe og en rovfugl, der mindede om en Blå Kærhøg, men på grund af afstan-

den og varmeblimner kunne den ikke bestemmes med sikkerhed. Nu indtog de fleste deres madpakker, og en enkelt fik sig en tiltrængt lur, der kunne høres, hvorefter der blev besluttet at køre til den anden side af søerne for at se på 'kærhøgen'. På stranden kunne vi fra bilerne, i en afstand af 20 m eller mindre, iagttage 5 Hvidbrystet Præstekraver. Endnu et x i artslisten blev tilføjet. Rovfuglen fik vi ikke set igen, til gengæld så vi 3 Ringdrosler på nært hold.

Sidste lokalitet på turen skulle blive Brøns Mølledam. Det var et trist syn at køre gennem skoven der endnu manglede at blive ryddet op efter stormen. Det er virkelig gået hårdt ud over de sønderjyske skove. Ved Mølledammen, som blev tørlagt i 1871 og genskabt i 1991, var der fred og idyl, i hvert fald den første halve time, men så skete der noget. En Vandrefalk var på jagt og dykkede ned over Troidænder og Blisshøns, men de blev klogeligt liggende på vandet, for her følte de sig i sikkerhed. Var det en Vandrefalk? blev der diskuteret, for den var lidt besynderlig, underlig bleg og en underlig tillidsfuld adfærd og et underligt sted for en Vandrefalk i det hele taget - det var en Vandrefalk! blev alle enige om, og da den viste sig flere gange for til sidst at flyve hen over, hvor vi stod, kunne vi ikke ønske os et bedre syn af den. Så ankom et svanepar og slog sig ned i den ene ende af dammen. I den anden ende pustede en svanehan sig gevaldigt op, trak hoved og hals skråt tilbage i de oppustede fjer og 'padlede' sig med

voldsomme tag, der gav god fart med hølgeskum for boven, direkte ned mod rivalen. Et imponerende syn, og hvilken energi der blev udløst. Den rivaliserende han flygtede, men kun for at slå sig ned et andet sted på vandet - og sådan fortsatte det. Imens fløj 2 Digevaler og 8 Landsvaler hen over dammen, og vi nåede til sidst at høre og se Misteldroslen. Klokken var hen ad 17,

da Michael Mosebo meddelte at turen sluttede her, og der blev talt om, at han gerne måtte lave flere af den slags ture en anden gang, for dette havde været en uforglemmelig og helt perfekt tilrettelagt tur. Selv københavnere, som inden starten udtalte, at de måske ville køre lidt tidligere hjem, blev til det sidste. Tak for turen endnu engang.

Blåhalsen var en af de eftertragtede fugle på sønderjyllandsturen, her en gammel fugl med tiggende unge. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Her "debutantens" oplevelser.

Dagens 7 overraskelser

Af Børge L Rasmussen

Hermed et lille referat fra min første "store ekspedition" ud i den ornitologiske verden. En gammel drengedrøm blev til virkelighed, da jeg kort inde i det nye år fik mig meldt ind i DOF. Hele sidste år fulgte jeg med på DOF-FYNS hjemmeside, for at se hvilke fugle hvor og hvornår. Efter indmeldelsen modtog jeg så også nogle fine blade, og bl.a. i seneste nummer var der indbydelse til fugletur til Tønder-marsken. Da jeg er lidt dårligt gående, gik jeg og tænkte lidt over, hvorvidt jeg mon kunne følge med, eller blot blev en klods om benene på profferne! Men efter samtale med først Søren og dernæst ved tilbagemelding fra Michael, turde jeg godt binde an med turen.

At mødes kl. 04.00 i mørket som ny mand, er en lidt speciel oplevelse. Nogle få var allerede mødt, og der blev taget vel imod mig. Første overraskelse: der var minsandten et par Københavnerne, der havde meldt deres ankomst! – de må godt nok have været tidligt på færde! – efter hånden blev vi en lille sluttet trop, og kursen blev sat mod Middelfart, hvor endnu nogle stykker ville støde til. Og snakken den gik i bilen – hyggeligt på denne måde at opleve denne årstids solopgang. Klart vejr, dog med enkelte tågebanker,

men med let frost og rim strøet ud over landskabet. Fantastisk flot. Vi skulle mødes ved Møllehus, en lille rasteplads. Javel, ja, havde grænsevagterne nu stadig været på deres pladser, kunne vi måske have været varskoet om, at de andre ikke havde passeret grænsen. Nu nåede vi et godt stykke på den anden side, og besluttede at ringe til Michael for nu lige at få styr på mødested – og retur over grænsen igen til "Lægan". Dejlig vandretur ud ad diget i den opgående sols første stråler. En masse fuglelyde – men hvor var nu rørdrummen? – den missede jeg, nok mest fordi jeg ikke præcist ved hvad, jeg skal lytte efter. Vi skulle også kunne se den lille flotte Blåhals, og efter nogen tids observation, sad den så der lige i lyset med sit blå bryst. Det var dagens 2. overraskelse. Da jeg ikke selv er udstyret med teleskop (endnu!), var det dejligt at mærke deltagernes omsorg for, at jeg lige skulle komme og kikke i deres teleskop for tydeligt at se fuglen. Her især en stor tak til Birthe og Michael. For første gang i mange år, oplevede jeg også Ravne og Rørspurv. På modsatte side af Sønderå gik der også et kobbel Rådyr. På tilbageturen var der en ekstra oplevelse, idet der ved en stak murbrokker blev opdaget en lille Brud/Lækat. Den lod sig ikke

sådan forstyrre af, at 20 mand stod og kikkede på. Et sødt lille og utroligt vævert dyr! Ja, det blev jo også til lidt andet end fugle. Men alt under et var det jo det, der gav den utroligt flotte og intense stemning på diget.

Så gik turen over grænsen (hvem tænker på, at man skal have pas med på fugletur? – godt grænsen er åben nu om dage!) og til "Saltsøen". Store flokke af gæs på vand og i luften, tilsat flyveopvisning af Hjejlerne. Dagens 3. overraskelse om end den er lidt barsk, men sådan er naturen jo også. For i det fjerne på en skrænt var en Ravn i færd med at fortære noget, der kunne ligne et dødt lam – alt imens et broder-/søsterlam på nærmeste hold stod og kikkede på, og moderlammet ligeså, dog på behørig afstand.

Som begynder kommer man jo altså naturligvis også galt af sted. Birthe og Michael stod og lyttede, og de kunne oplyse, at lige den fuglelyd tilhørte en bestemt fugl. "Nåh, jamen sådan en har jeg også set hjemme i min have!" – B+M nærmest i kor "Hjemme i din have? – det tror vi næppe – har du virkelig set skægmejsen i din have?" nå – jeg synes de sagde Spætmejsen!

Så gik turen tilbage over grænsen og ud til det store diges forland – og 4. overraskelse åbenbarede sig. I tusindvis af gæs og andre "små" fugle anedes så langt øjet rakte. Her skulle der dagen før have været set Rødhals Gås. Det varede ikke længe inden Michaels mobillos afgav signal. "Der er set rødhalsen 200 meter længere op ad diget!"

– og se hvilket ryk og skub dét gav i folk. På ingen tid var kaffekurv og teleskop med videre hængt på skulderen, og af sted gik det. Efter nogen søgen og indbyrdes oplysninger om pejlepunkter lykkedes det så. Når blot de andre gæs holdt hovedet lavt, og den rødhalsede strakte sin, så kunne man tydeligt i teleskopet se det fine røde kendetegn. Men til ham/hende der fandt den først : Det er godt gjort blandt de flere tusinde gæs, at du så lige akkurat kunne finde dette ene eksemplar.

Et par ræve på jagt ude i det fjerne blev også "skoopt" – sådan tror jeg nok profferne kalder det.

Så var det tid at finde andet nyt. Forslag om Draved Skov syd for Løgumkloster blev valgt, for her skulle der være et godt spættested. Mange hørtes, og mange velegnede spættetræer sås, men ingen spætter til mig!

Så af sted igen – men hvorhen? – Valget faldt på Rømhø sydveststrand, hvor der skulle være set "hvid præstekrave" og Sandterne. Men vel ankommet var det også blevet tid til at indtage lidt frokost i en varm og solrig gryde i klitrækken. På et tidspunkt var jeg helt skrækslagen for, at ingen havde fortalt mig, at der gik løse bjørne rundt i klitterne. Heldigvis viste det sig "kun" at være en af turdeltagere, der oven på en god madpakke var blevet overmandet af trætheden, og uden stang og net forsøgte at hale torsk i land.

Sandterner så jeg ikke, men en venlig deltager udpegede nogle Brus-

høns og –haner for mig, og i det fjerne så vi en høj jage. Tilbage på sandstranden havde vi ikke kørt langt, før end dagens 5. overraskelse viste sig ved, at de små ”hvide præstekraver” pilede af sted. Tænk på denne store brede kilometervis af sandstrand, at så lige akkurat at kunne finde disse 5 små fugle.

Turen gik så om på den anden side af baglandet til Vesterhede, for om muligt at kunne se høgen lidt nærmere på. Det lykkedes ikke, men minsandten om ikke dagens 6. overraskelse åbenbarede sig. En Ringdrossel så flot og så fin, og så tæt på, at selv i min egen kikkert var en bestemmelse uden tvivl mulig.

Det er ved at være hen på eftermiddagen, og tid for at vende næserne hjemad. Men skulle vi ikke lige kikke ind på Brøns Mølledam – der kunne jo måske være noget interessant. Som sagt så gjort, men intet særligt at se – førend pludselig en stor fugl begyndte at jage i den fjerneste ende af dammen. Mange gæt om fuglens art, men ingen tvivl blev ladet tilbage, da den efter flere ganges mislykket jagt, sagde pænt farvel ved at flyve lige hen over vore

hoveder blot 30 meter oppe. Denne dagens 7. overraskelse var en Vandrefalk.

At tænke sig på sin første fugletur at opleve så meget, ja hele 7 af jordens ”vidundere” – og hele hovedet var blevet fyldt med lyde, ja, faktisk så meget, at jeg synes at kunne høre fuglene stadigvæk, da jeg smådøsede ved aftenkaffen, efter en lang, meget lang, dag i godt selskab og pragtfuld natur krydret med mange utroligt dejlige oplevelser.

Tak for en dejlig veltilrettelagt tur, tak for kendskab til de mange fugle, deres lyde, og deres opholdssteder. Der er virkelig meget at lære endnu, og af den grund afholder jeg mig også fra at remse navne op på de mange andre fugle jeg så – de må vente til mit kendskab er blevet bedre. Tak til ”min” chauffør fra Blommenslyst, jeg tror ikke jeg på noget tidspunkt fik navnet? – det samme gælder for manden i bagsædet, men tak for turen skal også du have! – og også tak til Birthe og Michael for turen, samværet, lån af teleskop og de mange oplysninger og viden jeg fik med mig hjem.

Med hilsen fra Børge, der allerede glæder sig til næste tur.

Søndag den 6. maj Havde Niels Bomholt og Birte Sørensen tur til Tipperne og Skjern Enge. Birte skriver:

TIPPERNE OG SKJERN ENGE

Kl. 6.00 søndag morgen drog 15 forventningsfulde turdeltagere – 14 fyn-

boer og 1 københavner – mod Tipperne og Skjern Enge. Mobiltelefonerne

havde ugen forinden meldt bl.a. Citronvipstjert og Skestorke fra Værningene. Ved Nordladen stødte endnu 3 deltagere til. Det umiddelbare indtryk var, at der var forbavsende få fugle. Efter tiltrængt morgenkaffe og det første obs ud over engene, som gav nogle smukke kobbersnepper og mange dansende Brushøns, kørte vi ud til Tipperhuset. Her fortalte Henrik Knudsen om arbejdet med registrering og optælling. Med skopet på nakken gik vi i gåsegang rundt på den korte afmærkede rute i håbet om at støve en Mosehornugle op. Fuglen var der dog ikke noget af. Vinden var gået om i nord og havde presset vandet ned i den sydlige del af Ringkøbing Fjord og givet høj vandstand på engene. Niels ”Brugs” (*Bomholt*) spottede dog en Ringdrossel. Selve reservatet lukker kl. 10, men vi kørte ikke ”tomhændede” derfra. Vi havde selveste Ole Amstrup med – forfatteren til artiklen om Skjern Enge (*bragt i Fugle i Felten, nr. 2, 2001*). Optimismen steg en kende, for ingen af

os havde kendskab til området efter naturgenopretningen af Skjern Å. Folk tænkte igen på mad, og Nordladen blev atter rasteplads. En Temmincksryle forstyrrede os midt i pølsemadderne. Vi valgte at slå et smut ud til havet, nu vi var så tæt på, vi kunne lige så godt se, om der var noget interessant. En stor hvid hejre kom såmænd flyvende – Sølvhejre! Desuden var der en bilfuld, der så Vandrefalk, som de misundelige straks forsøgte at omdøbe til Gøg, endelig så flere af os Sorthalset Lappedykker, mens andre legede med en Hugorm. Nu gik det sydpå mod Skjern Enge. Og for at gøre en meget lang køretur ad støvede grusveje omgivet af marker, så langt øjet rakte, meget kort, fandt vi ikke de 8 Pomeransfugle, der var set tidligere ved Grønæltevej. Der skal ikke herske tvivl om, at dette område bliver attraktivt for både fugle og fuglekiggere.

En stor tak skal lyde til alle deltagere for en god og hyggelig tur.

Små pip.....

Efter et års pause er der atter ynglesucces for de fynske Havørne. Parret har fået to unge, som i skrivende stund er godt en måned gammel, såvel forældre som børn har det godt. En virkelig glædelig nyhed.

Hættemågen CA68, som man kan se et fotografi af i sidste nummer af Havrevimpen, har atter spenderet vinteren ved Skovsøen, hvor den er blevet aflæst flere gange.

Deltagerne i forårets fuglestemmekursus kan afhente kursushæftet hos Rudi Semrau Jensen, Thyregodsvej 8, 5210 Odense NV, tlf. 66 11 70 93.

Atlasundersøgelse af danske pattedyr. Nu skal de danske pattedyr (ca. 60 arter) skrives i mandtal. Projektet ledes af Naturhistorisk Museum i Århus og Zoologisk Museum i København, men også andre institutioner er involveret. Man er interesseret i hjælp fra så mange frivillige som muligt, så her er en chance for nye naturoplevelser. Man kan deltage på flere niveauer: forekomst af letgenkendelige arter kan umiddelbart indrapporteres på indberetningskort, dødfundne dyr, knogler, ekskrementer osv. kan indsendes (alt har interesse!) eller man kan blive kvadratundersøger. Landet inddeles i 600 kvadrater på 10 x 10 km, hvori småpattedyrenes forekomst registreres ved hjælp af fælder. Yderligere information kan fås på projektets hjemmeside www.pattedyr.net eller på "Pattedyr-telefonen" 70 20 78 75.

Fynske ornitologer "slår" jyder på hjemmebane! Da en Hvidøjet And lå i Fredericia Havn først i marts, kom Fredericia Folkeblad og DR for at få interviews med et par ornitologer; sidstnævnte sågar live ud til det ganske danske land. Fynske Tim H. Hansen og Martin S. Nielsen blev (nøje) udvalgt, idet de tilstedeværende jyder ikke turde deltage, eftersom de "skulkede" fra arbejde! De to fynboer må have gjort indtryk på radiolytterne, for i løbet af formiddagen dukkede flere "almene borgere" op. Til de to fynboers store ærgrelse havde de interesserede ingen varm kaffe og te med til et de forfrosne ornitologer! Husk derfor i ethvert liveinterview at minde lytterne på dette. Vi fik dog allerede fået tilsagn fra en ældre mand om at han nok skal huske dette en anden gang.

Hvidøjet And set fra Fyn! I forbindelse med den Hvidøjede And's besøg i Fredericia Havn, blev den faktisk set (dogmeobset) fra Strib, som ligger blot 2½ km væk (flugtlinje).

Gratis hjælp til trafikskadede dyr er hvad Falck tilbyder i samarbejde med Dyrenes Beskyttelse og Dyrenes Dags Komité. Ring til Falcks dyreambulance på 70 10 20 30 som gratis rykker ud. (OBS! Kod lige nummeret ind på din mobil med det samme.)

Husk feltræffet på Bornholm. Efter to år i Blåvand flytter feltbisserne til den anden ende af landet. Træffet afvikles i skolernes efterårsferie med trænings/kratrusk i de lyse timer, foredrag og socialt samvær om aftenen. Yderligere oplysninger kan fås hos Michael Mosebo Jensen, 21 22 07 29.

Forårsankomst for udvalgte arter

Art	2001	2000	Sted	Observatør
Atlingand	15/3	-	Geels Å	KDJ
Rørhøg	12/3	-	Hofmangsgave	KDJ
Fiskeørn	30/3	-	Ollerup+Trente Mølle	AB, LHF
Lærkefalk	21/4	21/4	Hov	MMJ
Klyde	13/3	-	Dalby Bugt	SG
Lille Præstekrave	7/4	27/3	Ring Sø	HKn
Temmincksryle	13/5	-	Helnæs Made	NBJ, Lilly
Brushane	14/4	-	Ølund Enge	PAJ
Lille Regnspove	16/4	-	Enebærrodde	MMJ
Sortklire	11/4	-	Monnet	PVR
Hvidklire	29/4	-	Faaborg	PDP
Svaleklire	29/3	-	Tåsinge Vejle	PVR
Tinksmed	2/5	-	Knudshoved	KPO
Mudderklire	26/4	20/4	Gyldenstens Enge	JSA
Sildemåge	14/3	27/2	Viggelsø	THH
Splitterne	10/3	15/3	Horseklint	MRP, KHL
Fjordterne	8/4	-	Arreskov Sø	EEH
Havterne	7/4	-	Mågeøerne	JSA
Dværgterne	29/4	-	Flyvesandet	PAJ
Sortterne	29/4	-	Brændegård Sø	KPO
Gøg	28/4	26/4	Fyns Hoved	NBJ, Lilly
Mursejler	29/4	-	Faaborg	PDP
Vendehals	13/5	26/4	Lohals	FBE
Hedelærke	10/3	-	Flyvesandet	SG
Digesvale	3/4	4/4	Sundet, Faaborg	PDP
Landsvale	3/4	-	Brændegårds Sø	EEH, BN
Bysvale	21/4	12/4	Brændegård Sø	GJØ, RYT
Skovpiber	14/4	-	Sollerup	LBR
Gul Vipstjert	28/4	17/4	Enebærrodde+ Øst.øst	BAN, SG
Hvid Vipstjert	10/3	12/3	Sortemosen+Horsekl.	Ryt, SG
Nattergal	3/5	-	Åmosen+Fyns Hoved	AB, THH,MMJ
Rødstjert	28/4	19/4	Enebærrodde	BAN
Bynkefugl	29/4	-	Revninge	SLR
Stenpikker	3/4	29/3	Lindøterminalen	THH

Ringdrossel	3/4	-	Gulstav	JSA
Græshoppesanger	8/5	-	Bispeeng + Sønderby	KPO
Savisanger	6/5	-	Fredmosen	OHG, NRA
Sivsanger	9/5	23/4	Fredmosen	MMJ, SG
Kærsanger	10/5	-	Middelfart VUC	MMJ
Rørsanger	29/4	27/4	Sundet	LBR
Gulbug	8/5	-	Sønderby + Lunden + Bøjden.	KPO, SG, MMJ, LBR
Gærdesanger	21/4	18/4	Tryggelev Nor	OHG
Tornsanger	30/4	-	Sundet	PDP
Havesanger	4/5	-	Faaborg Gymnasium	GKN
Munk	14/4*	-	Sundet	PDP
Skovsanger	29/4	21/4	Odense Å, Skt. Klem.	MSN
Gransanger	16/3*	23/2	Sundet+Teglv.skoven	LBR, RYT
Løvsanger	3/4	-	Sundet, Faaborg	PDP
Grå Fluesnapper	2/5	-	Fåborg	LBR
Broget Fluesnapper	27/4	21/4	Marslev	KHL
Rødryg, Tornskade	7/5	-	Sollerup	LBR, RYT
Karmindompap	13/5	-	Vejstrup Ådal	SWI

En asteriks, eksempelvis 16/3*, angiver at arten er set væsentlig tidligere men at dette ikke regnes som egentlig forårsankomst.

Vellykket fuglestemmekursus i DOF-Fyn

Ole Tønder og Flemming Byskov gennemførte i mar./apr. et kursus i fuglekald med 2 aftener i lokalet på Risingskolen fulgt op af 3 ture til Fyns Hoved.

Vi koncentrerede os om at identificere fugle udelukkende på deres trækald. På aftenmøderne brugte vi bånd og CD'ere. Vi gennemgik de arter, vi kunne forvente at se/høre på den efterfølgende ekskursion til Fyns Hoved. Udbyttet i felten blev stort, idet de trækkende fugle kommer i en

lind strøm ved "busken" (*obs.posten ved Horseklint, red.*). Fuglenes kald bliver således repeteret hele tiden. På den sidste tur var forholdene optimale: Medlys og mange trækkende fugle (*vi ved ikke hvilke*). Alle deltagere gav udtryk for, at kurset var en god start.

I år 2002 tager vi så et majkursus, hvor vi ser på de små grønne og grå afrikatrækkere – de svære.

Flemming Byskov

Keldsnor Fuglestation observatør og ringmærker søges

Springer du alligevel ud af sengen længe før det bliver lyst, og kan du ikke lade være med at afsøge himlen for fugle, når du er ude? Hvorfor så ikke benytte lejligheden til at tilbringe nogle måneder med at observere eller ringmærke fugletrækket på Sydlangeland?

KNF søger en observatør og en ringmærker i perioden primo august til medio november, 2001.

Observatørens opgaver vil bestå i faste daglige trækobservationer fra Dovns Klint, samt optællinger af rastende fugle i blandt andet Keldsnor og Søgård Mose. På gode trækdage forlænges observationerne hen over dagen. Oftest fra Fakkebjerg eller et andet velegnet observationspunkt på Sydlangeland.

Vi søger en ringmærker med A-licens eller B-licens. Der ringmærkes fra før solopgang og til trækket ophører. Arbejdet udføres på alle dage med acceptable vejrforhold. Ringmærkningen foregik sidste sommer/efterår ved Keldsnor, hvor der i 10-11 net blev mærket ca. 4500 fugle.

Vi kan tilbyde:

- * logi i et lejet sommerhus midt i området
- * kosttilskud på 1.500,- kr/måned ved minimum 1 måneds ophold
- * frirejse tur/retur ved minimum 1 måneds ophold.

Yderligere oplysninger hos:

Ole Tønder
Jens Juels Vej 32, st.
5230 Odense M
Tlf.: 6611 5905
E-mail: oietoender@vip.cybercity.dk

- og husk, fugle skal ses i naturen.....